

- *Türkiye'nin dış yükümlülükleri
çığ gibi büyüyor*
- *Bütçe 13.9 milyar YTL açık verdi*
- *Açlık sınırı 694 YTL
Yoksulluk sınırı 2.261 YTL*
- *Krize önlem aranıyor*

2008 yılı ve riskler

2001 yılında yaşanan kriz sonrası IMF destekli ekonomi programının öncelikli hedefi istihdam ortamını yeniden sağlamaktı. Küresel ekonomide yaşanan gelişmeler bu programa büyük destek sundu ve başarılı oldu. 2001 yılından bu yana uygulanan program üstlendiği misyonu yerine getirdi.

Ancak, 2008 yılı ile birlikte küresel ekonomide hava değişti.

Yaşanan sarsıntılar, değişen havanın en önemli göstergesi.

Küreselleşme süreci tüm ekonomileri birbiri ile etkileşimli hale getirmiştir. Doğal olarak yaşanacak her gelişmenin küçük ya da büyük her ülke ekonomisine etkisi olacaktır. Burada önemli olan bu değişim ve değişmelerin fırsata dönüştürülmesidir.

Avrupa Birliği şimdiden önlemler almak için çalışmalara başladı. Avrupa Birliği ülkeleri liderlerinin bu girişimi bize de örnek olacak düzeydedir.

2001 yılında uygulamaya konulan ekonomik programın ömrünü doldurduğu açık bir şekilde karşımızda duruyor. Bu kritik günlerde, Türkiye'nin mutlaka yeni bir vizyonla, yeni bir ekonomi program oluşturması gerekiyor. Mali disiplin, cari işlemler dengesi, enflasyon ve kayıtdışı ekonomi gibi üzerinde önemle durulması gereken ekonomi politikaları bulunuyor.

Küresel sarsıntı ve çalkantılardan en az etkilenmek için ekonominin yapısal reformları gerçekleştiren güçlü bir yapıya sahip olması büyük önem taşıyor.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Sekreter

Türkiye'nin dış yükümlülükleri çığ gibi büyüyor

2002 yılı sonunda 85.1 milyar dolar ve 2006 yılı sonu itibariyle 200.4 milyar dolar olan Türkiye toplam net dış yükümlülükleri son 9 ayda 88.9 milyar dolar artış göstererek, Eylül 2007 sonu itibariyle 289.3 milyar dolara tırmandı.

Merkez Bankası tarafından üç ayda bir yayınlanmakta olan “Uluslararası Yatırım Pozisyonu” Raporu Türkiye’nin yurt dışında sahip olduğu tüm varlıkları ve yurt dışına olan tüm yükümlülüklerini yansıtıyor. Rapora göre 2007 yılının ilk dokuz aylık döneminde Türkiye’nin net dış yükümlülükleri yüzde 44.4 oranında çarpıcı bir genişlemeyle 289.4 milyar dolara yükseldi. Aynı dönem itibariyle verilen cari işlemler hesabı açığının 26.3 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olduğu dikkate alındığında ülkemizin dış dünyaya olan toplam net yükümlülüklerindeki tırmanmanın ne kadar kaygı verici boyutlara

ulaştığı daha iyi şekilde ortaya çıkıyor.

Söz konusu dönemde Türkiye’nin dış varlıklarında 16.6 milyar dolar tutarında bir artış meydana gelirken, dış yükümlülüklerinde 105.6 milyar dolar tutarında ciddi bir genişleme gerçekleşti.

2007 yılı ilk dokuz aylık dönemde gerçekleşen varlık artışının 11.2 milyar dolarını rezerv varlıklardaki yükselme oluştururken, diğer yatırımlar 3.9 milyar dolar, yurtdışı doğrudan yatırımlar 2.6 milyar dolar artmış, buna karşılık portföy yatırımlarında 1.1 milyar dolar tutarında daralma meydana gelmiştir.

2007 yılı Ocak-Eylül döneminde dış yükümlülüklerde en büyük artış

47.4 milyar dolarla yurt dışında yerleşik kişilerin Türkiye’de yaptıkları doğrudan yatırımlarda gerçekleşmiş, onu 32.9 milyar dolarla portföy yatırımları ve 25.2 milyar dolarla diğer yatırımlar izlemiştir. Yurtiçinde yapılan doğrudan yatırımların hemen tümünü 47.1 milyar dolar ile yabancı sermayeli şirketlerin öz sermaye artışları ile yatırıma dönüştürülen karları oluşturmuştur. Bu dönemde yabancılarca sahiplenilen hisse senetleri değerinde gerek yeni satın almalar ve gerek değer artışı yoluyla 25.2 milyar dolar tutarında büyüme meydana gelirken, yabancıların borç senetleri portföyü 8.8 milyar dolar genişlemiştir. Diğer yatırımlar ka-

leminde bu yıl ilk dokuz aylık dönemde meydana gelen 25.2 milyar dolar tutarındaki büyüme esas itibariyle bankalar dışında kalan özel sektörün dış kredi yükümlülüğünde meydana gelen 21.4 milyar dolar tutarındaki artıştan kaynaklanmıştır. Ayrıca diğer yatırımlar kapsamında ticari krediler 3.9 milyar dolar, bankalarca sağlanan dış krediler 5.3 milyar dolar genişlerken, Genel Hükümet kredi yükümlülüğü 1.6 milyar dolar ve yurtdışı yerleşiklerin mevduatları 3.8 milyar

dolar tutarında daralma göstermiştir.

Türkiye'nin net dış yükümlülüğünde yakın geçmiş dönemde tanık olunan hızlı büyüme aşağıda verilen Tablo ile Grafikte açık biçimde görülmektedir. (Milyon dolar olarak)

2007 yılının Eylül ayı sonu itibariyle Türkiye'nin dış dünyaya olan net yükümlülükleri toplamını gösteren "uluslararası net yatırım pozisyonu" (-) 289.3 milyar dolarla

GSYİH'nın (2006) yüzde 72.4'üne ulaşmış bulunmaktadır.

2007 yılı Ocak-Eylül döneminde Türkiye 26.3 milyar dolar tutarında cari işlemler hesabı açığı vermiştir. Cari işlemler hesabı açığı ile uluslararası yatırım pozisyonunda meydana gelen 88.9 milyar dolar tutarındaki bozulma arasındaki 62.6 milyar dolarlık farkın, 47.1 milyar doları yabancı sermayeli kuruluşların şirket sermayesine eklemiş oldukları karlar ile bu şirketlerin bor-

	2005	2006	2007	2007	2007
			I.Çey.	II. Çey.	III. Çey.
Varlıklar	106 162	142 197	148 715	157 025	158 759
Yurtdışı Doğrudan Yatırım	8 315	8 866	10 470	10 909	11 508
Portföy Yatırımları	732	3 126	872	1 384	1 982
Diğer Yatırımlar	44 685	66 917	67 404	74 056	70 780
Rezerv Varlıklar	52 430	63 286	69 969	70 676	74 489
Yükümlülükler	280 394	342 627	367 610	403 756	448 109
Yurtiçi Doğrudan Yatırımlar	71 296	88 246	102 664	118 755	135 691
Özsermaye ve Yat. Dö. Kar*	69 927	86 818	101 066	115 059	133 937
Portföy Yatırımları	73 095	84 410	91 880	101 695	117 279
Hisse Senetleri	33 387	33 818	37 654	44 482	59 010
Borç Senetleri	39 219	50 594	54 226	57 213	58 369
Diğer Yatırımlar	136 003	169 971	173 066	185 306	195 139
Ticari Krediler	15 499	18 909	19 202	21 214	22 812
Krediler	98 597	123 124	129 059	139 681	148 122
Mevduatlar	21 907	27 987	24 805	24 411	23 205
Uluslararası Net Yat. Pozis.	-173 810	-200 430	-218 896	-246 730	-289 349
* Özsermaye ve yeniden yatırıma dönüştürülen karlar tutarı tahminidir.					
Kaynak. TCMB					

sa değerlerindeki artıştan, kalan kısım ise esas itibariyle yabancılarca sahip olunan hisse senetlerindeki değer artışından kaynaklanmaktadır..

Aşağıda verilen Grafik son 11 yıllık dönemde ülkemizin dış varlıkları, yükümlülükleri ile uluslararası yatırım pozisyonunda meydana gelen kaygı verici gelişmeyi açık biçimde göstermektedir.

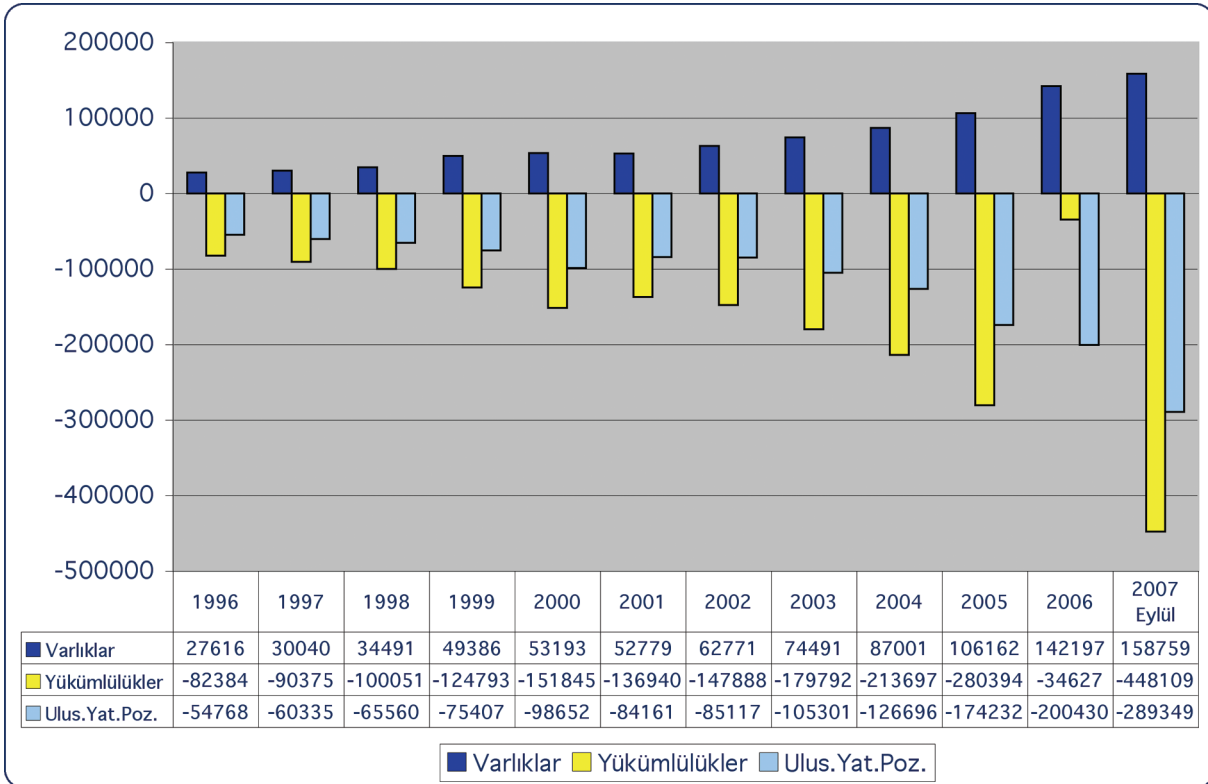
Ülkemiz tasarruf açığı ve bu nedenle GSYİH'nın yüzde 7.8'ine ulaşan yüksek cari işlemler hesabı açığı vermektedir. Cari işlemler hesabı açığı dış borçlanma, yabancılar varlık satışı ve bunların yurtiçinde yeni varlık edinmeleri suretiyle finanse edilmektedir. Tasarruf ye-

tersizliği sonucu ülke ekonomisi, sağlanan dış kredi olanaklarını toplamun refah ve istihdam düzeyini yükseltecek yatırım projeleri yerine tüketime tahsis ederken, bir tarafta bu borçlanma nedeniyle faiz ödemekte, bir yandan da sahip olduğu varlıkları yabancılar satmak suretiyle, bunların gelecekte getireceği kar ve temettü gelirlerinden yoksun kalmaktadır. Örneğin daha önce yabancılar satılan Telekom, bankalar ve diğer şirketlerde olduğu gibi, bugünlerde satışı söz konusu olan ve büyük bir olasılıkla yabancı sermayeli kuruluşlara satılacak olan "Ankara Doğalgaz Dağıtım İdaresi" ile "Migros"un satışı, ülkemizin yurtdışına olan yüküm-

lülüklerini satış bedeli olarak tahmin edilen toplam 8 milyar dolar kadar arttıracak (satış gelirleri dış yatırımlarda veya dış borç geri ödemesinde kullanılmadığı takdirde), bu işletmelerin gelecek dönem karları yabancı sermayedarlara akacak ve bu kuruluşlarda çalışmakta olan kişilerin patronluğunu yabancılar üstlenecektir.

Türkiye'nin yabancılar olan toplam net yükümlülüğünü veren "uluslar arası net yatırım pozisyonu"nda yakın geçmiş dönemde tanın olunan hızlı büyüme, iç tasarruf açığı nedeniyle oluşan dış ticaret ve cari işlemler hesabı açıklarının ülkeye olan maliyetini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Türkiye Uluslararası Yatırım Pozisyonu (Milyon dolar)

TÜSİAD 2008 Türkiye Ekonomisi Raporu;

Ekonominin yeni vizyona ihtiyacı var

TÜSİAD, ekonomide yeni bir vizyonu ortaya koymak ve bu vizyona uygun yeni bir reform hamlesi başlatılması gerektiğini açıkladı. 2008 yılında dünya ekonomisindeki muhtemel olumsuzluklar dikkate alındığında, büyüme sürecinde önemli kesintiler olmaması için, ekonomi yönetimine büyük önem verilmesi, para politikası uygulamalarında hassas olunması ve mali politikaların para politikası ile uyumuna dikkat edilmesi gerektiği görüşünde.

TÜSİAD, geçmiş ekonomik gelişmeleri değerlendirek, 2008 yılı ekonomik beklentilerini bir raporla açıkladı. Rapor, 2007 yılına ait verilerin, istikrarın getirdiği büyüme döneminin artık sonuna gelinmiş olduğunu gösterdiği saptamasında bulundu.

2001 yılında yaşanan ekonomik kriz sonrasında uygulamaya konan programın öncelikli hedefi istikrar ortamının yeniden sağlanması olmuştu. Bu sayede, makroekonomik göstergeler hızla yükselen pi-

yasa ekonomilerinin ortalama değerlerine yaklaşmaya başlamıştı. Yıllarca geciktirilen yapısal önlemlerin alınmaya başlanması ile 2002-2006 yılları arasında ortalama yüzde 7.5'lik bir büyüme oranı yakalanmış, çoğu gelişmekte olan ülkeden daha iyi bir büyüme performansı sergilenmişti. Ancak, 2007 yılı ile birlikte, makroekonomik istikrarın sağlanması ve yapısal reformların gerçekleştirilmesi yoluyla sağlanan iyileşme sürecinin sonuna gelinmiştir görüşü yer aldı.

Raporda; 2002-2006 dönemindeki

başarılı performansa karşılık 2007 yılında temel göstergelerdeki iyileşme sürecinin sonuna gelinmiş ve hatta yer yer kötüleşmeler görülmüştür. Büyüme hızı yavaşlamış, enflasyon hedeflenenin iki katına ulaşmış, YTL değer kazanmaya devam etmiş, cari işlemler açığındaki yükselme durdurulamamış, 2002-2006 döneminde hızla iyileşen mali disiplinde yeniden bozulma görülmüş, faiz oranları büyümeyi destekleyecek seviyelerin çok üzerinde seyretmiş, işsizlik oranı yüksekliğini korumuş ve ve-

rimlilik artış hızı yavaşlamıştır. Makroekonomik göstergelerdeki bu kötüleşmenin yanı sıra, uluslararası piyasalardaki koşullar da değişmiş ve 2008’de gelişmekte olan ekonomilerin yüksek performans göstermesine elverişli olmaktan çıkmıştır.

2007 yılında ekonomi, giderek bir yavaşlama eğilimine girmiştir. Birinci çeyrekte yüzde 6.8 olan GSMH büyüme hızı, ikinci çeyrekte yüzde 4.1’e, üçüncü çeyrekte ise, yüzde 2’ye gerilemiştir. 2007 yılı için büyüme hızının öngörülmesi olan yüzde 5’in epey altında kalacağı tahmin edilmektedir. Dü-

şük büyüme performansının esas sebebi tarım üretimindeki gerileme olsa da, 2002-2006 döneminde büyümeyi sürükleyen sanayi üretiminde de ivmenin giderek düştüğü görülmektedir. Sanayinin alt sektörlerine bakıldığında, son dönemde teknoloji içeriği yüksek ürünler lehine değişen dinamiklerin devamında sıkıntılarla karşılaşmakta olduğu görülmektedir. Makine ve teçhizat, radyo-tv cihazları, kimya, taşıt araçları gibi sektörler, ekonomik yapıdaki değişimin belirleyicileri olmuştur. Bu sektörlerde üretim, istihdam, verimlilik ve ihracattaki hızlı artışın sürdürülmesinde sıkıntılarla karşılaşıldığı görül-

mektedir. Çeşitli toplum kesimlerinin tüm uyarılarına rağmen, 2007 yılı kayıp bir yıl olmuştur. 2008 yılının da kayıp bir yıl olmaması için, artık kendi kendini tekrar etme noktasına gelen eylem planları hayata geçirilmeye başlanmalıdır. Yurtiçindeki ve yurtdışındaki ekonomik aktörlerin, Türkiye’ye duydukları güveni canlı tutmanın yegane yolu, ekonomide yeni bir vizyonu ortaya koymak ve bu vizyona uygun yeni bir reform hamlesi başlatmaktır. Bu nedenle, öncelikle uzun bir süredir ertelenen ekonomik önlemlere yeni bir ivme verilmelidir.

Raporun 2008 yılına ilişkin beklentiler bölümü özetle şöyle; uluslararası finans piyasalarında yaşanan ABD kaynaklı çalkantının derinleşmesi önümüzdeki dönemde hem Türkiye hem de diğer gelişmekte olan ülke ekonomileri için en önemli risklerden birini oluşturmaktadır. Küresel ekonomik konjonktürün ciddi şekilde değişmeyeceği varsayımı altında, 2008 yılında Türkiye ekonomisinin yüzde 5 civarında bir büyüme performansı sergilemesi beklenmektedir.

2008 yılında dünya ekonomisindeki muhtemel olumsuzluklar dikkate alındığında, büyüme sürecinde önemli kesintiler olmaması için, ekonomi yönetimine büyük önem verilmesi, para politikası uygulamalarında hassas olunması ve mali politikaların para politikası ile uyumuna dikkat edilmesi gerekecektir. Ancak, 2008 yılında ekonomi politikalarının ana eksenini sürdürülebilir büyümeyi sağlayacak reformlar oluşturmalıdır. Koordineli bir şekilde uygulanan ekonomi politikalarına bağlı olarak dezenflasyon sürecinin devam etmesi ve reel faizlerin azalması mümkün olacaktır. İstikrarın korunacağı ve ekonomi politikalarının uyum içinde çalışacağı bu tabloya ek olarak, yatırım ve rekabet koşullarını iyileştirecek reform sürecine de ivme verilmesi gerekmektedir.

Nominal faiz oranlarının yüzde 15'in altına gerileyeceği ve iç talebin tekrar canlanmaya başlayacağı düşünülen önümüzdeki dönemde, tüketim ve yatırım harcamalarının büyümeye destek vermesi beklenmektedir. Dış talep koşullarında da beklenmedik bir gelişme olmaması halinde, büyüme hızı yüzde 5 civarında gerçekleşecektir.

Enflasyon oranı yeniden düşüş eğilimine girse de, kamu tarafından yönetilen ve yönlendirilen fiyatlarıdaki ayarlamaların da etkisiyle yıl sonunda enflasyon oranı yüzde 8.4 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon oranının 2007 yılında bir kez daha hedefin üzerinde gerçekleşmesine rağmen, düşüş eğiliminde olması 2008 yılı için umut verici olmuştur. Özellikle, hizmet fiyatlarındaki artışlarda görülen katılığın kırılmaya başlaması enflasyona düşüş yönünde destek veren önemli bir gelişmedir.

Yılın ikinci çeyreğinde itibaren uluslararası piyasalarda likidite miktarını etkileyebilecek belirsizliklerin artması mümkündür. Bu belirsizliğin 2008 sonuna doğru giderek azalması beklenmektedir. Merkez Bankasının yapacağı indirimlere paralel olarak, piyasalarda oluşacak nominal bileşik faiz oranının ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 15.3'e gerilemesi mümkündür. Daha sonra nominal oranlardaki azal-

manın yavaşlaması beklenmekte ve yıl sonunda oranın yüzde 14.5 civarına gerilemesi öngörülmektedir. Reel faizlerin ise ilk yarı sonunda yüzde 6'ya gerilemesi ancak son çeyrekte, nominal faizlerdeki azalmanın sınırlı olacağı veri iken, enflasyon oranındaki düşüşle birlikte yeniden artarak yüzde 7 üzerine çıkması beklenmektedir.

2008 yılında da, sermaye hareketlerinde ciddi bir dalgalanma yaşanması beklenmemekte ve reel kurun değer kazanmaya devam edeceği ancak bu artışın geçmişe göre daha sınırlı olacağı tahmin edilmektedir. Yılın ilk çeyreğinde YTL/dolar ve YTL/euro kurlarının sırasıyla 1.20 ve 1.74 seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

Ancak, ikinci çeyrekte uluslararası likidite koşullarına bağlı olarak döviz kurlarında bir artış görülebilir. Bu durumda, ikinci çeyrekte YTL'nin dolar ve euro karşısında değer kaybetmesi ancak devam eden dönemlerde, birinci çeyrek seviyelerine dönecek kadar olmasa da, yeniden değer kazanması mümkündür. 2008 yılı sonunda ortalama YTL/dolar ve YTL/euro kurlarının sırasıyla 1.3 ve 1.8 civarında olacağı tahmin edilmektedir.

2008 yılında yurtiçi harcamalarda öngörülen artışla birlikte ithal üretim ve yatırım mallarına olan talebin de artması beklenmektedir.

2007 yılı Ekim ayı itibariyle yatırım talebine ilişkin öncü göstergelerden sayılabilecek makine-teçhizat ve elektrikli makine-teçhizat ürünlerinin ithalatında bir önceki ay ve dönemlere göre artışlar görülmektedir. Ticari araçlara yönelik talepte de bir artış vardır. Toplam yatırım malı ithalatında 2007 yılı Ekim ayı itibariyle yıllık bazda yüzde 40'ın üzerinde bir artış gözlenmiştir. 2007 yılının üçüncü çeyreği itibariyle hız kazanan ithalatın, 2008 yılının ilk çeyreğinden itibaren yavaşlaması beklenmektedir. Takip

eden dönemlerde ise ithalatın, yurtdışı talep koşullarına paralel olarak artması ve yıl genelinde artış hızının yüzde 15 olması öngörülmektedir. 2008 yılı sonunda ithalatın (cif) 197 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

2007 yılındaki yüksek fiyat etkisinden kaynaklanan güçlü ihracat performansının, 2008 yılında

miktar etkisine bağlı olarak devam edeceği tahmin edilmektedir. 2008 yılının ikinci çeyreğinden itibaren ihracatın, döviz kurunda beklenen değer kaybının da desteğiyle, hızlanacağı ve sene sonunda 128 (fob) milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

2008 yılında da dış ticaret açığının genişlemeye devam ederek yıl sonunda yaklaşık 70 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

2007 yılında bozulma gösteren büt-

çe performansının ise 2008 yılında daha olumlu olması beklenmektedir. 2001 krizi sonrasında uygulanan kuvvetli mali disiplin, bütçe açığının hızla azalmasına ve kamu borç rasyolarının da hızla düzelmesine imkan sağlamıştı.

Makro ekonomik istikrar politikaları ve gerçekleştirilmiş yapısal reformların, bütçe disiplini üzerinde sağladığı iyileşmenin böylece sonuna gelinmiştir. Bütçe açığının daha da azaltılması; harcama esnekliğinin olmadığı bir bütçede, vergi

reformu, kayıt

dışı ekonom-

nin önlenmesi ve

diğer yapısal re-

formların gerçekleştir-

ilmesi ile mümkün ola-

bilecektir. 2008 yılında büt-

çe gelir ve harcamalarında

önemli bir değişiklik olma-

yacağı ve faiz dışı fazla ora-

nının yüzde 6.5'ten yüz-

de 5.5'e çekilmiş oldu-

ğu dikkate alındığında

bütçe açığının

GSYİH'ye oranının

yüzde 2.5 civarın-

da kalacağı öngö-

rülmektedir. Büt-

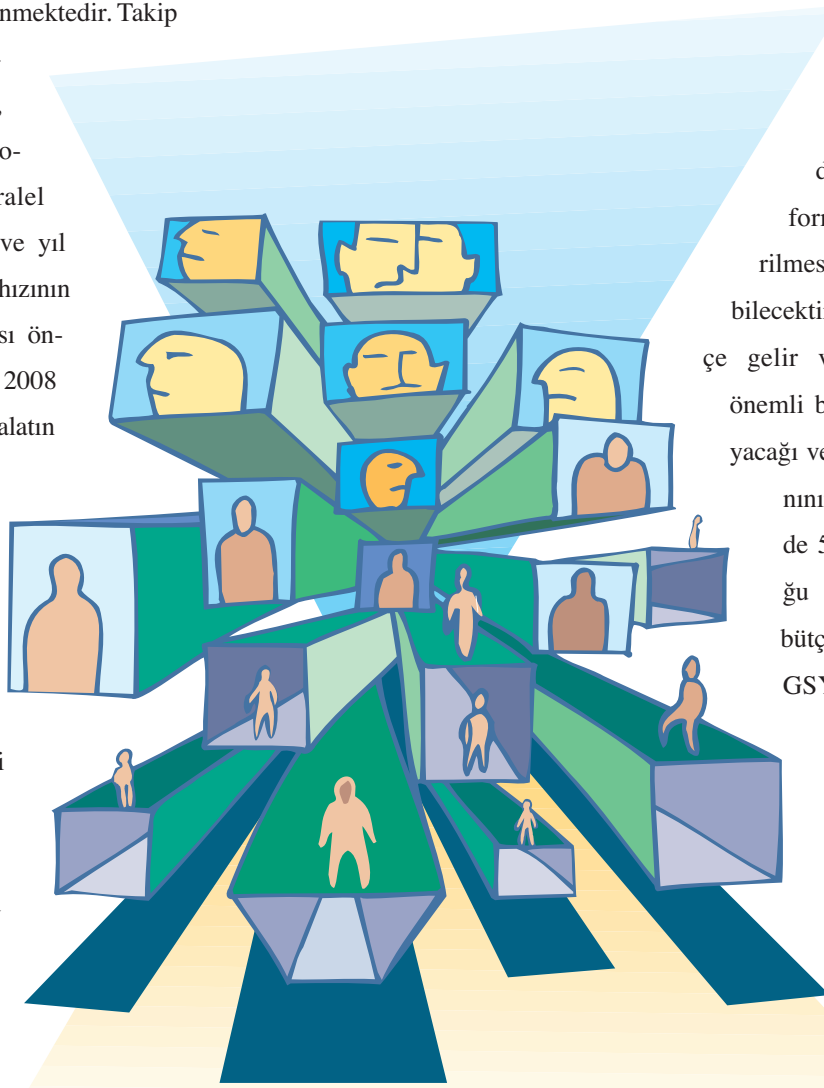
çe açığının

GSYİH'nin yüz-

de 2.5'i olma-

sı beklen-

mektedir.

Bütçe 13.9 milyar YTL açık verdi

Maliye Bakanlığı 2007 yılı bütçe uygulama sonuçlarını açıkladı. 2007 yılında bütçe gelirleri 189.6 milyar YTL ile hedefi aşarken, bütçe harcamaları 203.5 milyar YTL ve bütçe açığı da 13.9 milyar YTL oldu.

2007 yılında bütçe gelirleri 189.6 milyar YTL ile hedefi aşarken, bütçe harcamaları 203.5 milyar, bütçe açığı da 13.9 milyar YTL ile öngörülen yıllık düzeylerin altında gerçekleşti.

2007'de 16.8 milyar YTL düzeyinde beklenen bütçe açığı 13.9 milyar YTL'de kaldı. Ancak bütçe açığı önceki yıla göre yüzde 199 büyüdü. Faiz dışı bütçe fazlasının ise 34.8 milyar YTL ile önceki yılkinin yüzde 15.7 altında kaldığı belirlendi. 2007'de öngörülen vergi geliri hedefine de ulaşılamadı.

Maliye Bakanı Kemal Bakan Unakıtan düzenlediği basın toplantısının

da küresel finans sistemindeki dalgalanma ve makro ekonomik gelişmeleri değerlendirirken, 2007 yılı bütçe gerçekleştirmelerini de açıkladı.

Yapılan açıklamaya göre, geçen yıl bütçe harcamaları önceki yıla göre yüzde 14.2 artarak 203 milyar 500.7 milyon YTL'ye ulaştı. Harcamalar, yılın başında 204 milyar 988.5 milyon YTL olarak öngörülen hedefin yüzde 99.3'ü düzeyinde kaldı.

Bütçe gelirleri ise 188 milyar 159 milyon YTL'lik hedefi aşarak 189 milyar 617.2 milyon YTL düzeyine ulaştı. Bütçe gelirlerinde önceki

yıla göre yüzde 9.3'lük bir artış kaydedildi. Bu gelişmelerle 2007 yılında bütçe açığı önceki yıla göre yüzde 199 artarak 13 milyar 883.4 milyon YTL'ye ulaştı. Açık, yılın tümü için öngörülen 16 milyar 829.6 milyon YTL'lik tutarın yüzde 82.5'i düzeyinde kaldı.

Geçen yılki bütçe harcamalarının 48 milyar 731.6 milyon YTL'sini önceki yıla göre yüzde 6 artan faiz ödemeleri oluşturdu. Faiz ödemeleri, yılın tümü için öngörülen 52 milyar 946 milyon YTL'lik tutarın yüzde 92'si düzeyinde gerçekleşti.

Faiz dışı harcamalar ise yüzde 17.1 artarak 154 milyar 769.1 milyon

YTL'ye ulaştı. Faiz dışı harcamada 2007 için öngörülen 152 milyar 42.5 milyon YTL'lik başlangıç hedefi aşıldı.

Bu gelişmelerle; 2007 için 36 milyar 116.4 milyon YTL olarak öngörülen faiz dışı fazla, 34 milyar 848,2 milyon YTL ile hedefin yüzde 96.5'i düzeyinde kaldı. Geçen yıl elde edilen faiz dışı fazla tutarı, 2006 yılındakinin de yüzde 15.7 altında gerçekleşti. 2006'da 41 milyar 320,1 milyon YTL'lik faiz dışı fazlaya ulaşılmıştı.

Faiz dışı harcamalar içinde en büyük bölümü oluşturan cari transferler seçim yılı olan 2007'de yüzde 26.9 artarak, 63 milyar 249,2 milyon YTL ile yıllık hedefin yüzde 103.9'una ulaşıldı. Önemli bölümü sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan cari transferlerin yanı sıra diğer harcama kalemlerinde de yıllık hedefler aşıldı.

Özellikle mal ve hizmet alımları 22 milyar 154.2 milyon YTL ile hedefin yüzde 142'sine ulaştı. Cari transferlerden sonra en büyük harcama kalemi olan personel giderle-

ri ise yüzde 15.2 artışla 43 milyar 554.7 milyon YTL'ye ulaşarak hedefin yüzde 99.7'si düzeyinde gerçekleşti. Bununla bağlantılı olarak sosyal güvenlik kurumları na devlet primi ödemeleri de yüzde 14.3 artarak 5 milyar 800.9 milyon YTL

Borç verme kalemi ise yüzde 37.6 küçülerek 3 milyar 552 milyon YTL'de kaldı.

Bütçe gelirlerinin en büyük bölümünü oluşturan vergi tahsilatında hedefe ulaşılamadı. Geçen yıl başlangıç hedefi olarak 158 milyar 152.9 milyon YTL'lik vergi tahsilatı hedeflenirken, gerçekleşme 152 milyar 831,7 milyon YTL'de kaldı.

Vergi gelirlerinde önceki yıla göre artış yüzde 11.2, yıllık hedefe göre gerçekleşme oranı yüzde 96.6 düzeyinde gerçekleşti. Vergi dışı bütçe gelirlerinden faizler paylar ve cezalarda tahsilat yüzde 19.6 azalarak 15 milyar 621.5 milyon, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri yüzde 5 artarak 7 milyar 903.9 milyon, sermaye gelirleri yüzde 230 artışla 6 milyar 76.9 milyon, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler ise yüzde 20.1 azalarak 1 milyar 801.3 milyon Y T L düzeyinde gerçekleşti.

Özel bütçeli idarelerin öz gelirleri yüzde 7.5 artışla 3 milyar 795.2 milyon, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri de yüzde 12.8

oldu.

Yatırım kalemi olan sermaye giderleri yüzde 6.8'lik bir artışla 12 milyar 915.2 milyon YTL, sermaye transferleri de yüzde 34.3 artışla 3 milyar 542.6 milyon YTL oldu.

artışla 1 milyar 596.6 milyon YTL oldu.

Geçen yılın Aralık ayında bütçe gelirleri önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5 azalarak 14 milyar 929.9 milyon, bütçe harcamaları da yüzde 6.5 azalarak 19 milyar 98.6 mil-

yon YTL oldu. Aylık bütçe açığı yüzde 11.4 küçülerek 4 milyar 168.6 milyon YTL düzeyinde gerçekleşti.

Aralık ayındaki harcamaların 1 milyar 769.1 milyon YTL'sini faiz ödemeleri, 17 milyar 329.5 milyon

YTL'sini faiz ödemeleri oluşturdu. Bu gelişmelerle faiz dışı bütçe fazlası önceki yılın aynı ayına göre yüzde 14.6 küçülerek 2 milyar 399.5 milyon YTL oldu. Aralık ayında bütçe gelirleri kapsamında vergi tahsilatı yüzde 6.2 artışla 12 milyar 242.4 milyon YTL oldu.

2007 Bütçe Uygulama Sonuçları

(Bin YTL)

	Toplam	2007 Bütçe Tahmini
Harcamalar	203.500.684	204.988.546
1-Faiz Hariç Harcama	154.769.069	152.042.522
Personel Giderleri	43.554.730	43.669.799
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	5.800.916	10.101.779
Mal ve Hizmet Alımları	22.154.275	15.587.406
Cari Transferler	63.249.159	60.862.989
Sermaye Giderleri	12.915.236	12.103.930
Sermaye Transferleri	3.542.631	3.647.400
Borç Verme	3.552.122	3.694.600
Yedek Ödenekler	0	2.374.619
2-Faiz Harcamaları	48.731.615	52.946.024
Gelirler	189.617.246	188.158.954
1-Genel Bütçe Gelirleri	184.235.392	183.460.083
Vergi Gelirleri	152.831.736	158.152.898
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.903.902	7.817.781
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.801.328	480.118
Faizler, Paylar ve Cezalar	15.621.495	14.443.470
Sermaye Gelirleri	6.076.931	2.565.816
2-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	3.795.238	3.263.692
3-Düzen. ve Denet. Kurumların Gelirleri	1.586.616	1.435.179
Bütçe Dengesi	-13.883.438	-16.829.592
Faiz Dışı Denge	34.848.177	36116432

2007 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri

(Bin YTL)

	Toplam	2007 Bütçe Tah.
Merkezi Yönetim Gelirleri	189.617.246	188.158.954
Genel Bütçe Gelirleri	184.235.392	183.460.083
I-Vergi Gelirleri	152.831.736	158.152.898
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	48.197.403	45.342.460
a) Gelir Vergisi	34.446.780	33.417.674
b) Kurumlar Vergisi	13.750.623	11.924.786
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	3.645.419	3.639.729
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	63.589.293	68.828.147
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	16.792.632	20.200.498
Beyana Dayanan KDV	15.948.573	
Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	844.059	
b) Özel Tüketim Vergisi	39.110.505	41.070.466
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri (I)	22.051.751	
Motorlu Taşıtlar (II)	4.293.326	
Alkollü İçkiler (III-a)	1.889.360	
Tütün Mamülleri (III-b)	9.646.527	
Kolalı Gazozlar (III-c)	184.582	
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar (IV)	1.044.959	
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	3.149.139	3.110.456
d) Şans Oyunları Vergisi	326.500	420.269
e) Özel İletişim Vergisi	4.210.517	4.026.458
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	28.970.325	32.053.232
a) Gümrük Vergileri	2.440.591	2.375.876
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	26.492.642	29.583.000
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	37.092	94.356
5. Damga Vergisi	3.641.947	3.638.443
6. Harçlar	4.741.541	4.594.000
7. Başka Yerde Sınısandırılmayan Diğer Vergiler	45.808	56.887
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.903.902	7.817.781
1. Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	1.468.088	1.322.827
2.KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	4.454.737	3.593.637
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.801.328	480.118
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	15.621.495	14.443.470
V-Sermaye Gelirleri	6.076.931	2.565.816
Özel Bütçeli İdarelerin Gelirleri	3.795.238	3.263.692
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Gelirleri	1.586.616	1.435.179

Açlık sınırı 694 YTL

Yoksulluk sınırı 2.261 YTL

Türk-İş dört kişilik ailenin açlık sınırının 694 YTL'ye, yoksulluk sınırının ise 2.261 YTL'ye yükseldiğini açıkladı. Elektrik, doğalgaz, su, ulaşım gibi zamlar aile bütçelerine ağır bir yük getirdi.

Geçtiğimiz yıl için öngörülen enflasyon hedefi yaklaşık iki katı oranda gerçekleşmesine karşın, bu yıl ücret ve maaş artışları ağırlıklı olarak 2008 yılı enflasyon hedefi temel alınarak artırılınca, dar ve sabit gelirli kesimlerin yoksullaşma süreci devam etti.

Türk-İş'in her ay düzenli olarak yapılan ve yirmi yılı geride bırakan "açlık ve yoksulluk sınırı" çalışmasının Ocak 2008 ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir aile için hesaplanan açlık sınırı 694,01 YTL ve

yoksulluk sınırı 2.260,63 YTL tutarına ulaştı.

Böylece çalışanlar bir önceki yıla göre bugün, 76 YTL mutfak harcaması için ve 248 YTL gıda ile birlikte diğer zorunlu harcamaları için aile bütçesinden daha fazla harcamak durumunda kalmakta. Türk-İş tarafından yapılan açıklamada toplumun önemli bir bölümünü oluşturan ücretli çalışan, emekli, esnaf ve çiftçinin gelirleri "insan onurunun gerektirdiği" harcamaya düzeyini karşılamaktan uzaktır. Çalışanların elde ettiği ge-

lir ile yapmak durumunda oldukları gider arasındaki fark giderek açılmaktadır. Görüşü yer aldı.

Ocak 2008 itibariyle, ek ödeme ve sosyal yardım zammı dahil olmak üzere, en düşük emekli aylığı; Bağ-Kur'da 436 YTL, SSK'da 558 YTL ve Emekli Sandığı'nda 733 YTL'dir.

Çalışan işçinin en az ücreti ise, net asgari ücret olan 482 YTL iken, memurlarda en düşük maaş tutarı 828 YTL'dir (Asgari ücretli çalışan ile en düşük memur maaşında, ücretlilere fiş karşılığı vergi iadesi ye-

rine getirilen ve tek bir çalışan için 45,60 YTL olan “asgari geçim indirimi” tutarı da bulunmaktadır. Buna rağmen, son bir yılda net ele gecen asgari ücretteki 78,52 YTL ile en düşük hizmetli maaşındaki 124,56 YTL artış, dört kişilik ailenin zorunlu harcamasında bir yılda meydana gelen 247,80 YTL artışın gerisinde kalmıştır. En düşük emekli maaşlarında durum ise “içler acısı” görünümündedir. En düşük emekli maaşında son bir yıl itibariyle artış; Emekli Sandığı memuru için 47,23 YTL, SSK işçisi için 25,53 YTL ve BAĞKUR esnafı için 24,16 YTL olmuştur.

Toplumun önemli bir kesimini oluşturan ücretli çalışanların ve emeklilerin gelirleri, insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyi için gereken harcama tutarındaki değişim yerine hedeflenen enflasyon temel alınarak belirlendiğinden, yoksullaşma yaygınlaşmaktadır.

Özellikle elektrik, doğalgaz, ulaşım gibi temel hizmetlere yılbaşında yapılan yüksek oranlı zamlar aile bütçesini olumsuz etkiledi. Bir anlamda ücret-maaşlara yapılan ar-

tış, yapılan zamlarla fazlasıyla alınmış oldu.

Ocak 2008 itibariyle Türk- İş gıda endeksindeki artış yüzde 0,87 oranındadır. Son oniki ay itibariyle artış oranı yüzde 12,31 olurken, yıllık ortalama artış

yüzde

11,49

oranında gerçekleşti. Gıda endeksindeki bu artış ağırlıklı olarak sebze meyve fiyatlarındaki artıştan kaynaklandı. Mevsim koşullarına

bağlı olarak değişken olan bu grup dışarıda tutulduğunda, gıdadaki artış aylık yüzde 0,27; oniki aylık yüzde 11,65 ve yıllık ortalama yüzde 11,43 olarak hesaplanmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan gıda endeksindeki yıllık değişim ile Türk- İş endeksi paralel eğilimde. Gıda endeksindeki değişim son aylarda artış eğilimindedir. Gıda fiyatlarındaki artış, gıda harcamalarının aile bütçesindeki ağırlığı nedeniyle günlük yaşama olumsuz yansımaktadır.

Temel gıda maddelerindeki fiyatlara ilişkin Türk-İş'in verileri temel alındığında Ocak 2008 ayı itibariyle değişim şöyledir:

Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin “gıda için” yapması gereken asgari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 0,87 oranında artmıştır. Gıda harcaması tutarı son oniki ay itibariyle yüzde 12,31 oranındadır. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde bu oran yüzde 12,73 düzeyindeydi. Yıllık ortalama artış ise yüzde 11,49 oranındadır ve geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre daha yüksektir.

Gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbında yer alan bazı ürünlerin fiyatlarında Ocak

2008 itibariyle gözlenen değişim şu şekilde olmuştur:

Süt, yoğurt, peynir grubunda; süt ve yoğurt fiyatı bu ay değişmemiş, ancak peynir fiyatı yüzde 1,31 oranında artmıştır.

Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; et fiyatı değişmezken, tavuk fiyatı yüzde 25,48 oranında artışla kilogram fiyatı 3,25 YTL'ye yükselmiş, yumurta fiyatı ise aynı kalmıştır. Balık fiyatları çeşitlerine göre farklı fiyatlarda olmasına karşın ortalama değişmemiş, sakatat fiyatı da aynı kalmıştır.

Bakliyat ürünlerinin (kuru fasulye, nohut, mercimek, barbunya vb.) fiyatında KDV indiriminin etkisiyle düşük düzeyde de olsa gerileme tespit edilmiş ve bunun harcama tutarına etkisi sınırlı olmuştur.

Meyve-sebze grubu ortalama fiyatı geçtiğimiz aya göre yükselmiştir. Ortalama meyve kilogram fiyatı

1,86 YTL olarak hesaplanırken, ortalama sebze kilogram fiyatı 2,00 YTL olmuştur. Bu ay gıda harcama tutarında gerçekleşen yükselme büyük ölçüde sebze-meyve fiyatında görülen artıştan kaynaklanmıştır. Ancak patates ve kuru soğan fiyatı geçtiğimiz aya göre gerilemiştir. Hesaplama -her zaman olduğu gibi- pazarda yoğun olarak bulunan ve satılan ürünler temel alınmıştır.

Ekmek, pirinç, un gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ekmek fiyatı aynı kalmış, pirinç, un, bulgur fiyatında ise düşük oranda da olsa gerileme görülmüştür.

Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı, margarin, zeytinyağı ve ayçiçeği yağı fiyatı değişmezken, siyah zeytin fiyatı artmış ve yeşil zeytin fiyatı ise gerilemiştir. Şeker, bal, reçel, pekmez fiyatı aynı kalırken tuz fiyatı yüzde 15,25 oranında gerilemiştir. Yağlı tohum ürünleri (ceviz, fındık,

fıstık, ayçekirdeği vb) fiyatları aynı kalırken, baharat (kimyon, nane, karabiber, vb) ürünlerinden sadece pul biberin fiyatı yüzde 7,14 oranında artmıştır. Çay fiyatı bazı marketlerde ucuzlarken, ıhlamur ve salçanın fiyatı aynı kalmıştır.

Buna göre; Ocak 2008 itibariyle dört kişilik bir ailenin “mutfak” için yapması gereken harcama tutarı (açlık sınırı) 694,01 YTL'dir. Gıda ile birlikte konut, giyim, ulaşım, sağlık, eğitim, kültür gibi diğer zorunlu harcamaların karşılanabilmesi için eve girmesi gereken toplam tutar ise (yoksulluk sınırı) 2.260,63 YTL'dir.

Asgari ücretin tek bir işçi için asgari geçim indirimi ile birlikte net 481,55 YTL olarak belirlendiği Ocak 2008 ayında, aile faktörü dikkate alınmadan yine tek bir işçi için, piyasadaki perakende fiyatlar temel alınarak hesaplanan tutar net 675,37 YTL olmaktadır.

Açlık ve Yoksulluk Sınırı - En Az Gelir Düzeyi (YTL/Ay)

	Ocak 2007	Temmuz 2007	Ocak 08 2008
Açlık Sınırı	617,94	622,25	694,01
Yoksulluk Sınırı	2.012,83	2.026,87	2.260,63
Net Asgari Ücret	403,03	419,15	*481,55
15/1 Hizmetli Maaşı	703,73	733,64	*828,92
SSK En Az Emekli Aylığı	532,70	547,37	558,23
Emekli Sandığı En Az emekli Aylığı	686,08	716,79	733,31

* 2008 yılbaşından itibaren uygulanmaya başlanan “asgari geçim indirimi” dahildir.

Küresel finansal gücün yeni adresi: Egemen servet fonları*

Egemen Servet Fonları (ESF) hükümetlerin, döviz cinsi varlıklarla fonlanmış ve bu varlıkları resmi rezervlerden ayrı biçimde idare eden yatırım araçları. Bunların bazıları, elde edilmekte olan zenginliğin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak üzere, doğrudan ilgili ülkenin emtia ihraç gelirleri ile fonlanırken, diğer bazıları resmi rezervlerin en etkin biçimde kullanılmasına yönelik çabaların bir sonucu olarak oluşturulmakta.

Geçtiğimiz Aralık ayının başlarında önde gelen İsviçre bankalarından birisi ve Avrupa'nın aktif hacmi en yüksek bankası olan UBS AG önemli bir sorunla karşılaştı. Kredi piyasalarının daraldığı bir ortamda banka, ABD'nde ödeme gücü düşük konut yatırımcılarına yönelik mortgage subprime piyasasında baş gösteren kriz nedeniyle, yatırım portföyünün toplam değerinde 10 milyar Dolar** daha eksilme meydana gelmiş olduğu gerçeğiyle yüzyüze geldi. Banka maruz kaldığı bu yeni devasa zararı en kısa zamanda kamuoyuna açıklama baskısı altında idi. Ancak yöneticiler, aktiflerde meydana gelen bu denli değer kaybının açıklanmasının, bankanın sermaye yeterliliği konusunda kamuoyunda kaygılar uyanmasından ve bankanın sunmakta olduğu özel bankacılık hizmetlerinde güven

kaybına yol açmasından endişe ediyorlardı. Dolayısıyla bankaya acilen taze sermaye temin edilmesi gerekiyordu.

Banka yöneticileri bankaya, sermayesine iştirak etmek suretiyle destek olmaya ilgi duyabilecek 7 adet büyük egemen zenginlik fonundan oluşan bir yatırımcı listesi düzenlediler ve bunlarla temasa geçtiler. Bankanın bu teşebbüsüne karşı duyulan ilgi olağanüstüydü. Dört gün içinde UBS AG Bankası, Singapur Hükümeti Yatırım Şirketi ve bir Orta-Doğu'lu yatırımcı ile, 12 milyar dolar tutarında bir sermaye takviyesi yapılması konusunda ana konularda anlaşmaya varmış, mutabakat sağlamıştı. Konuya yakın kaynaklar UBS AG'nin bu tutarın üç katı bir meblağ için sermaye iştiraki teklifi almış olduğunu ifade ediyorlar.⁽¹⁾

Bu alanda İsviçre UBS AG banka-

sı yalnız değildi. Geçtiğimiz bir-iki aylık sürede yine ABD mortgage subprime krizi nedeniyle büyük zarar yazan ve aralarında *Merrill Lynch, Citigroup* – Kasım 2007'de Abu Dabi Yatırım İdaresi *Citigroup*'a 7.5 milyar dolarlık sermaye iştirakinde bulundu - ve *Morgan Stanley*'in de bulunduğu büyük yatırım bankaları büyük meblağda sermaye temini amacıyla Asya ve Orta-Doğu'nun, Hükümetlerce desteklenen yatırım kuruluşlarına başvurdular. Bu gelişmeler, küresel finansal güç dengesindeki köklü değişimi ve “egemen servet fonları” (ESF) olarak adlandırılan ve hükümetlerce desteklenen yatırım kuruluşlarına olan güven duygusundaki iyileşmeyi gözler önüne seriyordu.

Egemen servet fonları (ESF) Hükümetlerin, döviz cinsi varlıklarla fonlanmış ve bu varlıkları resmi re-

zervlerden ayrı biçimde idare eden yatırım araçlarıdır. Bunların bazıları, elde edilmekte olan zenginliğin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak üzere, doğrudan ilgili ülkenin emtia ihraç gelirleri ile fonlanırken, diğer bazıları resmi rezervlerin etkin biçimde kullanılmasına yönelik çabaların bir sonucu olarak oluşturulmuştur.⁽²⁾ Ulusal paralarının değerini belirli bir döviz cinsine dayalı şekilde sabitleyen ve bu belirlenen kur değerini korumak için döviz rezervi biriktiren ülkelerin yanı sıra, benimsenen makroekonomik istikrarın sağlanması ve korunması amacıyla cari işlemler hesabı veya bütçe fazlası veren ülkeler dış şokları önlemek

için gerekli olan miktardan fazla döviz rezervine sahip olduklarında, bu ülkeler için ESF'ler oluşturulması, ellerinde birikmiş olan bu döviz varlıklarından daha yüksek getiri elde edilebilmesi için bir yöntem olarak benimsenmiştir.

İlk kurulan ESF 1956 yılında Mikronezya'da Gilbert adasındaki İngiliz İdaresinin fosfat ihracatı üzerine koyduğu gümrük resmi gelirleriyle oluşturulan Kiribati Fonu olmuş,⁽¹⁾ ancak günümüze damgasını vuran esas gelişmeler 70'li yıllarda başlamıştır.

Halen *Egemen Servet Fonlarının* en büyüğü olarak kabul edilen *Abu Dabi Yatırım İdaresi* 1976 yılında,

ilk küresel petrol krizi sürecinde bu ülkenin elde etmiş olduğu petrol zenginliğini yatırıma dönüştürmek düşüncesiyle kurulmuştur.

Dünyada önde gelen ESF'lerin bir güvenilir listesini düzenleyip, yayınlamak, bunların önemli bir bölümü haklarındaki bilgileri gizli tuttıkları, hatta sahip oldukları yatırım portföyünü dahi açıklamadıkları için oldukça zordur. Aşağıda OECD'nin Aralık 2007'de yayınlamış olduğu *Ekonomik Görünüm Raporunda* yer alan ve toplam varlıkları 2 trilyon doları aşan ESF'nin listesi, ait oldukları ülkeler, kuruluş yılları ve varlık büyüklükleri itibariyle verilmektedir:

Egemen Servet Fonları

Ülke	Fon Adı	Kuruluş Yılı	Büyüklüğü Milyar Dolar
Birl. Arap Emirliği	Abu Dabi Yatırım İdaresi	1976	500-875 t
Singapur	Singapur Hükümeti Yatırım Şirketi	1981	100-330 t, r
Norveç	Hükümet Emekli Maaş Fonu – Küresel	1990	308
Kuveyt	Gelecek Nesiller Fonu	1976	174
Rusya	Rusya Federasyonu İstikrar Fonu	2004	122 r
Singapur	Tamasek Holding	1974	108
Çin	Çin Yatırım Şirketi	2003	66 t
Katar	Katar Yatırım İdaresi	2005	50 t
Cezayir	Gelir Düzenleme Fonu	2000	43
Avustralya	Gelecek Fonu	2006	42
A.B.D.	Alaska Daimi Fonu	1976	40
Kuveyt	Genel Rezerv Fonu	1960	39
Brunei	Brunei Yatırım Ajansı	1983	30 t
Kore	Kore Yatırım Şirketi	2005	20 r
Diğerleri	(Malezya, Kazakistan, Venezüella, Kanada, İran, Yeni Zelanda Fonları)	1976-2005	87
Toplam			2 032

t = tahmini

r = Aktiflerin bir bölümü yahut tamamı rezervler kapsamına alınmıştır

Egemen servet fonlarından bazıları artık finansal piyasalarda önemli bir oyuncu olma niteliği kazanmışlardır ve halen yıllık 1 trilyon dolara ulaşmış olan küresel düzeydeki rezerv birikiminin (yüksek petrol ve emtia fiyatları ile küresel makroekonomik denge eksikliğinden kaynaklanan) önemli bir bölümünün bu fonlara akıyor olması nedeniyle bu piyasalar açısından taşıdıkları önem giderek daha da büyümektedir. Halen bu fonların toplu halde yönetmekte oldukları varlıkların toplam değerinin 1.5 – 2.5 trilyon dolar düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Yukarıdaki listede yer alan ve oldukça yeni kurulmuş olan Çin ESF takriben 200 milyar dolar değerinde bir varlığı yönetmekte olup, bu tutarın üçte ikisinin Çin bankalarının sermaye artırımında kullanılacak olması nedeniyle, Fonun sahip olduğu varlıkların yaklaşık 67 milyar doları dünya piyasalarında yatırıma yönlendirilecektir.

Döviz rezervlerinin daha aktif biçimde yönetilmesi yolundaki eğilim ve ESF'nin giderek artan önemi önümüzdeki dönemde finansal piyasalar üzerinde önemli etkileşimlerde bulunabilecektir. Yakın geçmiş dönemde rezerv birikimlerinde meydana gelen hızlı büyümenin ve bu rezervlerin daha ziyade yüksek kaliteli (güvenilirlikli) sabit getirili bono yatırımlarında kullanılmış olmasının, dünyada uzun vadeli faiz hadleri üzerinde düşürücü etkide bulunmuş olduğuna inanılmaktadır. Şüphesiz ESF kaynaklarının başka menkul kıymetlere yatırılması yönünde güç kazana-

cak bir eğilim uzun vadeli faiz hadlerinin yükselmesi ile sonuçlanacaktır. Diğer taraftan ESF kaynaklarının kayda değer bir bölümünün hisse senetlerine yatırılması yönündeki eğilim ise, bu menkul kıymetlerin fiyatlarını olumlu yönde etkileyecektir. Ve bu fonlardan bazılarının, sahip oldukları finansal kaynakların önemli bir bölümünü yeni yükselen piyasalarda değerlendirdikleri hususu dikkate alınır-sa, ESF'nin sözkonusu yeni yükselen piyasalardaki menkul kıymet değerleri üzerinde önemli bir etki yapabileceği sonucuna varılacaktır.

Bu güne kadar egemen servet fonlarının çoğu yatırım faaliyetlerinde çok atak, mücadeleci bir tutum sergilemediler. Ancak Katar Yatırım İdaresinin yakın geçmiş dönemde İngiliz süpermarket zinciri J. Sainsbury şirketini satın alma teşebbüsünde tanık olunduğu üzere, bazı servet fonlarının artık amaçlarına ulaşma ve hisse aldıkları şirketlerde yönetim kontrolünü ele geçirme konusunda daha yrtıcı, agresif bir davranış sergilemeye başladıkları gözlemleniyor.

Diğer taraftan bu fonların kamuoyunda çok bilinen şirketlere yatırım yapmaları, ABD ve diğer bazı ülkelerde, yabancı yatırımcıların sahip olabilecekleri etkinlik ve kontrol gücü konusunda yoğun bir tartışmayı beraberinde getirmiştir. Standard Chartered yatırım bankasının Baş Ekonomisti Gerard Lyons "Stratejik yatırımlara karşı bir korumacı tepki gerçektir ve küresel ticareti tehdit etmektedir" demektedir. Örneğin Dubai'nin kontrolü altındaki DP World Şirketi,

İngiliz P&O Grubunu satın alma işlemi sürecinde bazı ABD limanlarının yönetim kontrolünü ele geçirme teşebbüsünde bulunduğu da, bu tür yoğun tepkilerle karşılaşmıştır. (*Mersin TCDD Limanı işletme hakkı 36 yıllık süre için Ağustos 2007'de 755 milyon dolar bedelle PSA International Pte Ltd (PSAI) (Singapur) ve Akfen Holding Ortak girişim grubuna devredilmiştir.*)

Ancak tahmin edileceği üzere petrol fiyatında olağanüstü bir gerileme olmadığı ve küresel makroekonomik denge eksikliği sürdüğü sürece Asya ve Orta-Doğudaki bazı hükümetler finansal güç birikimlerini sürdürecekler ve tüm dünyada kıymetli varlıkların sahibi olma sürecini idame ettireceklerdir.

ES Fonları konusunda not edilmesi gereken bir diğer önemli nokta da, bir ikisi hariç (Norveç ve bir ölçüye kadar da Kuveyt Fonları) bunların hemen tümünün yeteri kadar şeffaf olmamaları ve bilgi gizlemeleri nedeniyle yatırıma konu olan varlık sahiplerinde ve ülkelerde özellikle stratejik hedefleri konusunda kuşku yaratmalarıdır. Diğer taraftan özellikle son yirmi yıllık dönemde başta OECD üyesi olmak üzere çoğu ülke kamu mülkiyetindeki ticari kuruluşlarını özelleştirme yoluna gitmişken, şimdi fiiliyatta bazı kuruluşlarının tekrar bir takım yabancı kökenli egemen servet fonları tarafından yeniden millileştirilmesi olgusuna, gerek hükümetler gerek ESF'ların portföyüne katılan şirketlerin hissedarları ve diğer menfaat sahipleri olumlu bakmamaktadırlar.

* Sovereign Wealth Fund

** 2007 yılının son çeyreği için 11.4 milyar Dolar tutarında zarar açıklayan UBS AG'nin mortgage subprime krizi nedeniyle uğramış olduğu zarar 14 milyar Dolara yükselmiş bulunuyor. www.bloomberg.com/apps/news 30.01.2008

(1) Financial Times, Special Report, Corporate Finance, 24 Ocak 2008, S. 1.

(2) OECD, Economic Outlook, No: 82, Aralık 2007, S. 39.

Dünyada ekonomik büyüme yavaşlarken enflasyon yükseliyor

Çin'den dünyaya yayılan ucuz malların küresel enflasyonu baskı altında tutan etkisi hafiflerken, hızla büyüyen gelişmekte olan ülkelerin enerjiye ve emtialara olan taleplerinin süratle büyümesi, bu malların fiyatlarını yükseltiyor.

ABD'nde ekonominin resesyona (GSYİH'nın iki veya daha fazla sayıda çeyrek yıl boyunca ardarda, önceki yılın aynı dönemlerine göre daralma göstermesi) gireceği yolundaki kaygılar yoğunlaşırken, enflasyon haddi yükseliyor. Ocak ayında yayınlanan veriler Aralık ayında genel fiyat düzeyinin önceki yılın aynı ayına göre, yüzde 4.1 oranında daha yüksek olduğunu gösteriyor. Euro bölgesinde ise ortalama enflasyon haddi, Euronun dolaşıma girdiği 1999 yılından buyana en yüksek düzeye, yüzde 3.1'e yükselmiş durumda. Çin'de ise enflas-

yon haddi son 11 yıllık dönemdeki en yüksek düzeyine, yüzde 6.9'a tırmanmış bulunuyor. **Goldman Sachs** yatırım bankası tarafından oluşturulan bir endekse göre Kasım 2007 'ye kadar olan bir yıllık dönemde küresel enflasyon haddi, bir önceki yıla göre 2 puanlık artışla, yüzde 4.8 olarak gerçekleşmiştir.⁽¹⁾ Goldman Sachs tarafından izlenmekte olan ülkelerin yüzde 80'inde 2007 yılında fiyat artışlarında hızlanma gözlemlenmiştir.

Nobel ödülü sahibi tanınmış iktisatçı **Milton Friedman** tarafından ifade edildiği gibi "enflasyon parasal bir vakıadır" ve bu alanda so-

rumluluk ta esas itibariyle Merkez Bankalarının üzerindedir. Bazıları enflasyon haddindeki tırmanma ile ilgili olarak, başta yeni yükselen piyasalarda olmak üzere, geçtiğimiz yıllarda reel faiz hadlerinin çok düşük düzeyde seyretmesine ve kredi hacminin hızla genişlemesine neden olacak şekilde, para politikalarının çok gevşek tutulmuş olması hususuna dikkat çekiyorlar. Diğer bazı ekonomistler ise küreselleşme olgusunun artık enflasyonu azaltıcı bir süreçten enflasyonu körükleyici bir sürece dönüşmüş olması nedeniyle artık, Merkez Bankalarının işinin daha da zorlaş-

miş olmasından kaygı duyuyorlar. Diğer taraftan Çin'den dünyaya yayılan ucuz malların küresel enflasyonu baskı altında tutan etkisi hafiflerken, hızla büyüyen gelişmekte olan ülkelerin enerjiye ve emtialara olan taleplerinin süratle büyümesi, bu malların fiyatlarını yükseltiyor.

Başta Çin ve Hindistan olmak üzere ekonomileri kesintisiz biçimde çok hızlı bir büyüme gösteren yeni yükselen piyasa ekonomileri ile küresel enflasyon düzeyindeki tırmanma arasındaki en belirgin ve doğrudan ilişki temel mal fiyatlarındaki tırmanma yoluyla ortaya çıkıyor. Son 12 aylık dönemde bir çok temel malın fiyatında çok yüksek artışlara tanık olundu *The Economist*'in dolara dayalı emtia fiyat endeksi bir yıl öncesine göre yüzde

26 oranında artış gösterdi. Gıda maddeleri fiyat endeksi ise yaklaşık yüzde 50 oranında artarken, petrol fiyatı takriben yüzde 80 oranında yükseldi.⁽¹⁾ Gıda maddeleri fiyatlarının bu denli hızlı yükselmesinde, muhtemelen iklim değişikliğinin de etkisiyle tarımsal üretimi olumsuz etkileyen hava koşulları, bio-yakıtla olan talepteki hızlı genişlemenin bazı gıda maddelerinin –mısır, soya fasulyesi, buğday vb.– başka kullanımlar için olan arzını kısıtlaması – 2010 yılında ABD mısır üretiminin yüzde 30'unun biyoyakıt için kullanılması beklenmektedir - ve gelişmekte olan ülkelerde gelir düzeyindeki yükselmenin gıda maddeleri tercih sıralamasını değiştirmesi –hububat yerine daha çok et tüketimi gibi - başta gelen unsurlar olmuştur.⁽²⁾ Yüksek

gıda fiyatları gerek doğrudan gerek gıda dışı mal fiyatları üzerindeki olumsuz etkileriyle tüm dünyada halkın geçim koşullarını ağırlaştırmıştır. Hızla tırmanan gıda ve ihtiyaç maddeleri fiyatları enflasyon haddinin son 11 yıllık dönemdeki en yüksek düzeyine çıktığı Çin'de ve Vietnam'da özellikle düşük ve alt-orta gelir grubundaki halk kesimlerinde yoğun tepki yaratmış ve Çin Hükümeti "piyasa ekonomisi"ne geçici bir müdahalede bulunduğunu belirterek, sözü edilen mallar için fiyat kontrol sistemini devreye sokmuştur.⁽⁴⁾

Aşağıda 2000-2006 dönemi ve 2007 yılı itibarıyla gıda maddelerinde yaşanan fiyat artışlarının genel enflasyon üzerine olan etkisi dünyanın değişik bölgeleri itibarıyla verilmektedir:⁽³⁾

Gıda Maddeleri Fiyatlarının Genel Enflasyon Düzeyi Üzerine Etkisi*

	2000-2006 Dönemi Katkısı (%)	2007 Yılı Katkısı (%)
Dünya	26.6	36.4
Gelişmiş Ekonomiler	14.2	18.4
Afrika	46.5	37.9
Bağımsız Devletler Topluluğu	41.3	26.9
Gelişmekte Olan Asya Ülkeleri	23.1	55.9
Merkezi ve Doğu Avrupa	29.9	33.0
Orta Doğu	37.4	52.2
Batı Yarımküresin (Latin Amerika)	25.6	37.2

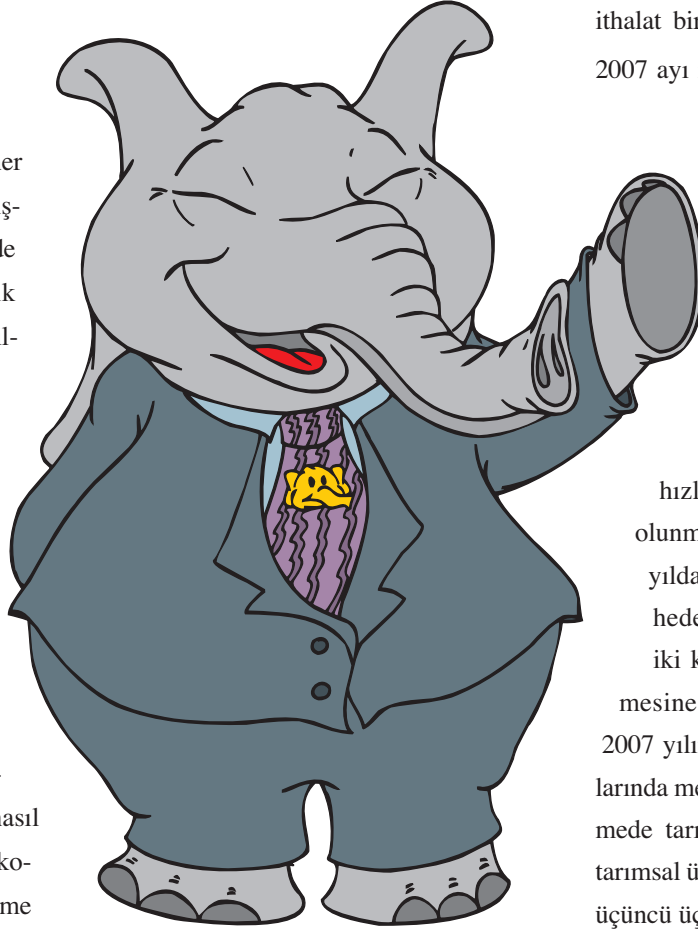
* Gıda maddelerinin toplam tüketim harcamaları sepeti içindeki ortalama payı Sahra Güneyi Afrika'sında yüzde 60'ın üzerinde iken, Çin'de yaklaşık yüzde 30, ABD'nde ise yüzde 10 kadardır. (Türkiye'de gıda + alkolsüz içecekler yüzde 28,47 oranında ağırlığa sahiptir.)

Gerek Avustralya’da geçen yıl yaşanan kuraklıktan olsun, gerek bi-
oyakıt talebinden gerekse Çin’in
ve Hindistan’ın büyük nüfus kitle-
lerinin, gelirleri yükseldikçe artan
daha kaliteli gıda ürünleri talebin-
den olsun, gıda maddele-

ri fiyatlarındaki hızlı
yükselme, küresel-
leşmenin de katkısıy-
la, dünyanın hemen her
kesiminde hissedilmiş-
tir. Ancak yıllık yüzde
10’u aşan ekonomik
büyüme hızı ve 1.3 mil-
yarlık nüfusuyla
Çin’in tarımsal
üretim ve bu
alandaki kendi,
kendine yeterli-
lik alanında ve-
receği uğraş ve
göstereceği başarı
dünyada tarımsal
ürün fiyatlarının önü-
müzdeki dönemde nasıl
bir seyir izleyeceği ko-
nusunda kritik bir öneme
sahiptir. Zira dünya toplam

nüfusunun yüzde 22’sini barındıran
Çin, dünya toplam tarım arazisinin
sadece yüzde 7’sine sahiptir ve bu
ülkede kişi başına düşen su mikta-
rı, ülke yüzeyine eşit dağıtılmadığı
gibi, küresel ortalamanın ancak
dörtte biri kadardır. Zenginleşen
Çinli nüfusun giderek geleneksel
gıda maddelerinden et, yumurta ve
süt ürünleri gibi gıdalara yöneldiği
hususları – halen yılda 15-20 milyon

artan Çinli şehir nüfusu kişi başı-
na, kırsal kesimde oturan nüfusun
üç katı et tüketmektedir – ve bir ki-
lo domuz eti üretimi için 5-7 kg.
tahıl kullanılması gerektiği gerçeği
dikkate alındığında-

da, Çin’in tarımsal üretim alanında
göstereceği gelişmenin dünya gıda
maddeleri fiyatları açısından taşıdı-
ğı önem daha iyi anlaşılacaktır.⁽⁵⁾

Dünya tarımsal ürün fiyatlarındaki
artış 2007 yılında, Türk Lirasının
yıl içinde yabancı paralar karşısın-
da daha da değer kazanmış olması-
na rağmen, Türkiye’nin tarım ve

hayvancılık ürünleri ithalatı birim
değer endekslerine de yansımıştır.
2003 = 100.0 bazına göre 2004 yı-
lında 114.3, 2005 yılında 103,4 ve
2006 yılında 111.5 olarak gerçekle-
şen tarım ve hayvancılık ürünleri
ithalat birim değer endeksi kasım
2007 ayı itibarıyla geçen yılın Ka-

sım ayına göre yüzde

25.9 oranında bir

artışla 144.8’e tır-
manmıştır.⁽⁶⁾

Diğer taraftan ül-
kemizde 2007 yı-
lında gıda maddeleri

fiyatlarında görece olarak

hızlı bir yükselmeye tanık
olunmuş ve bu durum anılan
yılı tüketici enflasyonunun,
hedeflenen oranın yaklaşık
iki katı düzeyinde gerçekleş-
mesine katkıda bulunmuştur.

2007 yılında gıda maddeleri fiyat-
larında meydana gelen hızlı yüksel-
mede tarımsal üretimde, özellikle
tarımsal üretimin en yüksek olduğu
üçüncü üç aylık dönem olmak üze-
re, bir önceki yıla göre ortaya çıkan
daralma da önemli rol oynamıştır.
Gerçekten 2007 yılında tarım sek-
törü katma değeri sabit fiyatlarla,
reel anlamda 2006 yılının aynı dö-
nemlerine göre, I. çeyrekte yüzde
2.9 oranında bir büyüme sergile-
dikten sonra, II. Çeyrekte yüzde
2.1 ve III. Çeyrekte de yüzde 7.8
oranında keskin bir daralma ortaya
koymuş ve yılın ilk dokuz aylık dö-
nemi itibarıyla tarım sektörü katma

değeri önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5.6 oranında daralmıştır.

Dünya yüzeyinde tanık olunan gelişmelere paralel olarak 2007 yılında ülkemizde en yüksek fiyat artışları, ana harcama grupları itibariyle en büyük ağırlığa sahip olan “gıda ve alkolsüz içecekler” grubunda gerçekleşmiştir. Tüketici fiyatları endeksi 2007 yılında on iki aylık ortalamalara göre yüzde 8.76 ve Aralık ayı itibariyle bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8.39 oranında artış gösterirken, ana harcama

gruplarına göre fiyat artışları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Görüldüğü gibi oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8.76 oranında gerçekleşen 2007 yılı tüketici enflasyonunun 3.5 puanı gıda ve alkolsüz içeceklerde, 1.9 puanı konutla ilgili harcamalarda ve 0.7’şer puanı da ulaştırma ile lokanta ve otel harcamalarında yaşanan fiyat artışlarından kaynaklanmıştır. Ayrıca 2007 yılı enflasyonuna 0.5 puanlık bir katkı da yıl içerisinde alkollü içecekler ve tütün grubunda

yapılan vergi artışlarından gelmiştir. 2007 yılında elektrik enerjisi fiyatının maliyet artışlarına rağmen Ocak 2008 ayına kadar olan dönemde sabit tutulmuş ve YTL’ndeki değer artışının, petrolün uluslararası piyasadaki fiyat tırmanışının iç piyasaya aynı ölçüde yansımaları önlemiş olmasının, başta konut ve ulaştırma sektörleri olmak üzere enflasyonu 2008 yılına ertelemiş olduğu hususu da, bu alanda not edilmesi gereken bir diğer önemli noktadır.

	Harcama Grubu Ağırlığı	Önceki Yılın Aynı Aya Göre	Oniki Aylık Ortalamalara Göre
	(%)	(% Artış)	(% Artış)
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	28.47	12.03	12.42
Alkollü İçecekler ve Tütün	5.06	17.20	9.92
Giyim ve Ayakkabı	7.86	4.08	4.52
Konut	16.62	11.48	11.21
Ev Eşyası	7.22	4.17	7.60
Sağlık	2.66	0.85	4.77
Ulaştırma	11.60	5.26	5.61
Haberleşme	4.41	-1.78	-0.84
Eğlence ve Kültür	3.16	-1.26	3.66
Eğitim	2.15	5.96	7.21
Lokanta ve Oteller	6.40	10.87	10.87
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4.39	5.08	5.56
Türkiye	100.0	8.39	8.76

- (1) The Economist, 19-25 Ocak 2008, SD. 66.
- (2) OECD Economic Outlook, No:82, Aralık 2007, S. 34.
- (3) IMF, Economic Outlook, Ekim 2007, S. 13.
- (4) Financial Times, 10 Ocak 2008, S. 5.
- (5) Financial Times, 8 Kasım 2007, S.28
- (6) TÜİK, Dış Ticaret Endeksleri, Kasım 2007..

Dünya Bankası büyümeden umutlu

Dünya Bankasına göre, gelişmekte olan ülkeler, 2008’de zengin ülkelerin yavaşlamasındaki hızı kesecek ve Türkiye’nin GSMH Büyümesi 2007’deki yüzde 5.1’den, 2008’de yüzde 5.4’e çıkacak

Dünya Bankası 2008 yılına ilişkin ekonomik öngörülerini açıkladı. Gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerindeki esneklik, ABD’de mevcut yavaşlamanın hızını kesmekte; Dünya Bankasının tahminlerine göre, gelişmekte olan ülkelerin reel GSMH artışının 2008’de yüzde 7.1 olması bekleniyor; öte yandan, yüksek gelirli ülkelerin büyüme oranının da, yüzde 2.2 gibi mütevazı bir rakamda kalması bekleniyor.

Türkiye’nin GSMH büyümesinde, 2006’daki yüzde 6.1’den, 2007’de yüzde 5.1’e bir düşüş yaşanmakla beraber, bu yıl, yüzde 5.4 oranında büyüme olacağı öngörülmekte.

Avrupa ve Orta Asya’da GSMH rakamlarının 2007’de yüzde 6.7 oranında artması ve daha sonra 2008’de yüzde 6.1 ve 2009’da yüzde 5.7 ile yavaşlaması beklenmek-

te. Özel tüketimde ve yatırım büyümelerinde bir azalma öngörülmesine bağlı olarak, bazı ülkelerdeki yurtiçi talebin yavaşlaması nedeniyle ve OECD, özellikle Almanya ve Avrupa bölgelerinde daha yavaş bir büyüme olması nedeni ile bu sene, Bölgedeki dış talebin genel anlamda zayıflayacağı öngörülmekte.

Birçok ülkede, yerli arzın güçlü bir şekilde devam etmesine ve yakıt fiyatlarına bağlı olarak yükselen enflasyon, gerek uluslararası gerekse yerli piyasalardaki genelde daha katı kredi şartlarına bağlı olarak orta vadede rahatlayacak.

Bölgedeki trendin aksine, Türkiye’deki GSMH büyümesinin orta vadede, 2009 senesinde yüzde 5.7 oranına çıkması beklenmekte; zira yurt içi şartlardaki gelişmeler, para politikalarında bir rahatlamaya yol açacak, bu da GSMH büyümesini

daha da teşvik edecektir. Küresel Ekonomik Görünüm raporu uyarınca, dünyadaki büyüme 2007’de, yüzde 3.6’ya düştü; bu rakam, 2006’da da yüzde 3.9 olarak gerçekleşmişti; söz konusu düşüş, büyük ölçüde, yüksek gelirli ülkelerdeki büyümenin daha zayıf olmasına bağlıydı. 2008’de de küresel büyümenin yüzde 3.3 olacağı tahmin edilmekte.

Amerikan dolarının daha güçsüz olması, Amerika’nın düşüşte olduğu izlenimi ve finansal piyasaların kararsızlığındaki artış, küresel ekonomi açısından, bu yumuşak iniş senaryosuna gölge düşürebilir. Bu riskler, gelişmekte olan ülkelerdeki ihracat hasılatlarını ve sermaye akışlarını azaltarak yurtdışındaki dolar yatırımlarının değerini azaltabilir. Bu bağlamda, gelişmekte olan ülkelerin geçtiğimiz yıllarda oluşturu-

muş olduğu rezervler ve diğer tamponların, beklenmeyen darbelerin etkisini ortadan kaldırması gerekli olabilir.

Raporu kaleme alanlar, uluslararası piyasalardaki kredi krizinin 2008'in sonlarına kadar devam edeceğini, ancak, büyük mali kuruluşlar açısından söz konusu ola maliyetlerin idare edilebilir boyutlarda kalacağını öngörmekteler. Ayrıca, ABD konut piyasasındaki sorunlardan arta kalanların, müşteri talebine bağlı olarak sınırlı olacağını da tahmin etmektedirler.

Gelişmekte olan ülkelerin son zamanlardaki sağlıklı büyümesi, başta petrol, metaller ve mineraller olmak üzere, mal fiyatlarının artmasına da etki etmiştir. Bu durum, birçok mal ihracatçısına avantaj getirmiştir; bu da, bazı yoksul ülkelerdeki talep artışının güçlü olmasının sebebini açıklamakta. Ancak, tahıl fiyatlarında kısa süre önce yaşanan ve kısmen, biyo-yakıtlar için tahıl üretiminin de artmasına bağlı olan artış, şehirli yoksul kesimin reel gelirlerine olumsuz olarak etki etmekte.

Rapor ayrıca, makroekonomik yönetim ve teknolojik ilerlemenin daha ihtiyatlı olmasının, son 15 yıl içinde, gelişmekte olan ülkelerde toplam faktör üretkenliğinin ve reel gelirin artmasına katkıda bulunduğunu; bu trendin de, gelecek on yıl içinde yoksulluğun azalmasına olumlu etkisi olacağını beklendiğini belirtmektedir.

2007'nin birinci yarısında, sanayi üretimi, Doğu Asya başta olmak

üzere, gelişmekte olan bölgelerde hızla artmıştır. Sağlıklı üretim bilgileri GSMH sonuçlarına da yansımıştır. Çin, Hindistan ve Rusya, üretimin artmasında etkili olmuşlardır.

Doğu Asya ve Pasifik'teki GSMH rakamlarının 2007'de yüzde 10 oranında artması beklenirken, Çin'deki büyümenin yüzde 11'in üzerinde olacağı öngörülmekte. Bölgedeki büyüme, 2008'de yüzde 9.7, 2009'da ise yüzde 9.6 olarak öngörülmekte. Dünyadaki finansal merkezler kaynaklı krizin etkileri, bölgedeki birçok ekonomide hafif olarak hissedilebilir. Çin haricinde, bölgede, finansal kurumların ipotek tabanlı teminatlara (veya mortgage krizine) doğrudan maruz kalma şartları kısıtlı gözüküyor.

Latin Amerika'daki ve Karayiplerdeki GSMH 2007 senesinde yüzde 5.1 oranında artış kaydetmiştir ve 2008'de, yüzde 4.5, 2009'da da, yüzde 4.3 olması beklenmekte; bu rakamlar ağırlıklı olarak, Arjantin ve Venezüella'daki daha sürdürülebilir büyüme oranlarına bir dönüşü yansıtmakta. Brezilya da dahil olmak üzere diğer yerlerde, büyüme, sağlıklı olarak devam edecektir; öte yandan, Meksika'nın güçsüz bir 2007'den sonra bir çıkış yapması beklenmektedir.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki GSMH 2007'de hafif bir düşüş göstererek, yüzde 4.9 oranında gerçekleşmişti ve 2008'de, yüksek petrol fiyatlarının da yardımı ile yüzde 5.4'e yükselmesi olasıdır. Petrol ihraç eden ülkelerde, petrol

fiyatlarının yüksek seyretmesi gelirleri arttırmaktadır; bu gelirlerin bir kısmı da Cezayir ve İran gibi ülkelerde, alt yapı yatırımları için kullanılmaktadır. Ürdün, Fas ve Tunus gibi çok yönlü ihracatçılar, Avrupa'dan gelen ticaret talebindeki artış sayesinde, çift haneli büyüme rakamları görmektedir.

Güney Asya'daki GSMH artışı 2007'de, hafif bir düşüş ile yüzde 8.4'e düşmüş olup, güçlü yerli talep, sanayi üretimi ve GSMH artışını da beraberinde getirmiştir. Kredi-lerde bir genişleme, gelirlerin artması ve güçlü işçi ücretleri, özel tüketimi de canlandırmaktadır. Bunun yanı sıra, kurumsal karların artması ve iş dünyasındaki iyileşmeler de buna olumlu bir etki sağlamakta.

Güney Sahra Afrika bölgesindeki GSMH 2007 senesinde yüzde 6.1 oranında artmıştır ve 2008'de de yüzde 6.4 oranında artması beklenmektedir; bu artışın önemli bir kısmı, yerli talebin güçlü olmasına bağlıdır. Uluslararası kredi şartlarının zorlaşmasına rağmen, kısmen, büyük ve yabancı finansmanlı yatırımlar nedeni ile bölgedeki yatırımların güçlü olarak devam edeceği öngörülmektedir. Öte yandan, daha yüksek faiz oranlarının ve reel gelirlerdeki erozyonun gerçek görünümü etkilediği Güney Afrika'da, özel talebin hafifleyeceği öngörülmektedir. Petrol ihracatçıları uluslararası şartlara cevap verdikçe ve üretimi mutedil bir şekilde sınırlandırdıkça, 2009 itibarı ile bölgesel büyüme yüzde 5.8 olarak gerçekleşebilecektir.

Dünya Ekonomisi

Krize önlem aranıyor

ABD'nin resesyona girip girmeyeceğine ilişkin tartışmalar sürerken, Çin ekonomisi son 13 yılın en hızlı büyümesini kaydetti. Fransa ve İtalya, uluslararası krize karşı Avrupa Birliği genelinde bağlayıcı yeni kurallar belirleterek önlem alınmasını savunuyor.

Tüm dünya ekonomilerini kriz endişesi sarmışken, Çin geçen yılın son çeyreğinde, yüzde 11.2 oranında büyürken, 2007 yılının tamamında ise yüzde 11.4 oranında bir büyüme gösterdi. Almanya'yı geçerek, dünyanın üçüncü büyük ekonomisi olmayı amaçlayan Çin, son 5 yılda ortalama yüzde 10.6 oranında büyüdü.

Enflasyon göstergeleri açısından, geçen yılı yüzde 3 büyüme ile bitirmeyi hedefleyen Çin'de, 2007 yılı enflasyonu yüzde 4.8 olarak gerçekleşti.

Fransa ve İtalya, uluslararası krize karşı Avrupa Birliği genelinde bağ-

layıcı yeni kurallar belirlenerek önlem alınmasını savunuyor. İngiltere ve Almanya ise krizleri öngören yeni bir alarm sistemi yaratılması ve IMF'nin rolünün artırılmasını istiyor.

Avrupa'nın belli başlı liderleri uluslararası piyasalarda yaşanan mali krize karşı alınabilecek önlemleri görüşmek üzere Londra'da bir araya geldiler. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Almanya Başbakanı Angela Merkel, İtalya Başbakanı Romano Prodi ve İngiltere Başbakanı Gordon Brown, büyüme hızını ciddi biçimde tehdit eden krize karşı alınabilecek önlemleri masaya yatırdılar.

Fransa ve İtalya, krize karşı Avrupa Birliği genelinde bağlayıcı yeni kurallar belirlenerek önlem alınmasını savunuyor ve bu çerçevede Avrupa'nın mali kontrolörlerinin rolünün artırılmasını ve kredi derecelendirme ajanslarının faaliyetlerinin daha net biçimde belirlenmesini istiyorlar.

İngiltere ve Almanya ise bu önerilere karşı çıkıyorlar. Finans piyasalarını çok yakından tanıyan İngiltere Başbakanı Brown, krizleri öngören yeni bir alarm sistemi yaratılması ve IMF'nin rolünün artırılmasını savunuyor. Hedge Funds ve kredi derecelendirme ajanslarının saydamlığından yana olan Angela

Merkel ise bu fon ve ajansları yönetenler için etik kurallar oluşturulmasını savunmakta.

Uluslararası Para Fonu IMF, ABD ekonomisine ilişkin kaygılardan kaynaklanan dünya piyasalarındaki karışıklık ışığında, küresel büyümenin 2008’de önemli ölçüde yavaşlamasının kaçınılmaz olduğunu bildirdi. IMF Dış İlişkiler Direktörü Mesud Ahmed, yaptığı yazılı açıklamada, son günlerdeki gelişmelerin, finans piyasalarındaki mevcut karışıklığın, küresel büyüme görünümü üzerindeki yükünü yansıttığını söyledi. Ahmed, “Ayrıca finans piyasalarında istikrarın yeniden sağlanması süreci, karmaşık olacak ve zaman alacak. Dolayısıyla, küresel büyümenin 2008’de önemli ölçüde yavaşlaması, daha şimdiden kaçınılmaz görünüyor ve olumsuz riskler hala mevcut” dedi.

ABD’nin son ekonomik ve finansal gelişmelerden en fazla etkilenen ülke olduğuna işaret eden IMF’nin baş sözcüsü konumundaki Mesud Ahmed, bu çerçevede ABD Merkez Bankası FED’in faiz oranlarını 0,75 puan indirmesinin uygun ve yararlı olduğunu belirtti.

Ahmed, ABD’deki duruma ilişkin, “Finans piyasalarındaki fiyatlar, halen, gelecekteki kayda değer düşüş beklentileriyle tutarlı. Her durumda FED’in, yeni temel ve mali gelişmelere süratle tepki vereceğinden kuşku yok. Ayrıca, hedefli ve zamanlı mali önlemler, talebi kısa dönemde destekleyebilir” dedi.

IMF eski Başekonomisti Kenneth Rogoff, yıl sonunda Fed göstergesi faizinin yüzde 2.25 seviyesine kadar gerileyeceğini öngördü.

ABD Merkez Bankası Fed’in yaptığı ani faiz indiriminin beklendiği şekilde piyasalarda olumlu hareket yaratmaması, faiz indirimlerinin Ocak sonundaki toplantı ertesinde de süreceği yönündeki görüşleri destekliyor.

New York Üniversitesi’nden Prof. Dr. Nouriel Roubini, ABD’de resesyonun çoktan başladığını ve bunu tüm dünyayı etkisi altına alacağını görüşüyor.

Roubini, “ABD’deki resesyon çok acı verici ve uzun sürecek. Tüm dünyayı etkisi altına alacak olan bu resesyon, global ekonomik büyüme hızının şiddetli bir şekilde yavaşlamasına neden olacak. Avrupa, Doğu Avrupa, Çin, Asya ve gelişmekte olan pazarlar bunu çok acılı geçirecek. Global bir resesyon olmasını beklemiyorum ama global ekonomik büyüme hızında çok belirgin bir yavaşlama olacak.” ABD Merkez Bankası’nın resesyon korkusuyla çöken piyasaları kurtarmak için 0.75 puanlık faiz indirimine gitmesini çok az ve geç atılmış bir adım olarak yorumlayan Roubini, Fed’in faiz indirimine geçmiş resesyonlarda olduğu gibi agresif bir şekilde devam edeceğini ancak trenin kaçtığını söyledi.

Roubini, Türkiye dahil tüm gelişmekte olan piyasalar için çok daha

riskli bir dönemin geldiğine dikkat çekti: “Gelişmekte olan ekonomiler uyguladıkları iyi politikalar ve iyi şansları sayesinde iyi bir dönem geçirdiler. Ama ABD resesyonu ve büyüme hızının düşmesi özellikle finansal ve mali yönden hassas olanlar için riskli bir dönem olacak. Türkiye birçok ekonomik reform gerçekleştirmiş bir ülke. Ancak bu durum Türkiye için de zor geçecek. Bir kriz değil ama son birkaç yıldan daha zor bir zaman olacak. Türkiye özelleştirmeye devam edecek, biraz yavaşlatabilirler ama bu Türkiye için pozitif bir görünüm oluşturacak.”

Doların değer kaybetmeye devam edeceğini de belirten Roubini, Avrupa Merkez Bankası’nın faiz indiriminin ve bazı Avrupa ülkelerinin resesyona girecek olmasının paritenin limitini belirleyeceği görüşünde.

ABD’nin ikinci büyük bankası Bank of America, 2007’nin dördüncü çeyreğinde net karının yüzde 95 düşerek 268 milyon dolara gerilediğini açıkladı.

Aktiflerinin değerini 5 milyar 280 milyon dolar düşüren banka, kredi zararları için 1 milyon 740 milyon dolar karşılık ayırdığını duyurdu. Bank of America CEO’su Kenneth Lewis, performanslarından memnun olmadıklarını ve 2008 için temkinli bir iyimserlik içinde olduklarını belirtti. Lewis, büyümenin özellikle ilk yarıda çok zayıf olmasını beklediklerini kaydetti.

ÜFE: 0,42 TÜFE: 0,80

Ocak ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 0,42, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 0,42, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,44 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 6,08 artış gerçekleştirdi. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 1,58, sanayi sektöründe ise yüzde 0,13 oldu. En yüksek aylık artış yüzde 10,65 ile metal cevheri alt sektöründe yaşandı. Endekste kapsanan 756 maddeden, 162'sinin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 347 maddenin ortalama fiyatında artış yaşandı.

Ocak ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,80, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 0,80, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,17 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,61 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla en yüksek aylık artış konut grubunda yaşandı. Yıllık bazda ise TÜFE'nin en çok arttığı harcama grubu alkollü içecekler ve tütün grubu oldu. Endekste kapsanan 454 maddeden, 65 maddenin ortalama fiyatında değişim olmazken, 249 maddenin ortalama fiyatı arttı.

ÜFE	OCAK 2008 (2003=100)	OCAK 2007 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,42	-0,05
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	0,42	-0,05
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	6,44	9,37
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	6,08	9,68

TÜFE	OCAK 2008 (2003=100)	OCAK 2007 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,80	1,00
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	0,80	1,00
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	8,17	9,93
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,61	9,76

		2008	2007										
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,42	0,95	0,97	0,80	0,39	-0,11	0,06	0,85	1,02	-0,13	0,89	0,15
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,42	0,89	1,88	2,69	3,09	2,98	3,05	3,93	4,98	4,84	5,78	5,94
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,80	0,43	0,92	1,21	0,50	-0,24	-0,73	0,02	1,03	1,81	1,95	0,22
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,80	1,44	2,36	3,60	4,12	3,87	3,11	3,13	4,19	6,08	8,15	8,39

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Aralık (Milyon YTL)			
	2006	2007	Artış (yüzde)	2007 Yılı Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	166.620	184.235	9.56	183.460
Vergi Gelirleri	137.474	152.832	10.0	158.153
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	40.141	48.197	16.7	45.342
Gelir Vergisi	28.983	34.447	15.8	33.418
Gelir Vergisi Tevkifatı	26.348	31.678	16.8	
Kurumlar Vergisi	11.158	13.751	19.1	11.925
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	10.419	13.552	23.1	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	3.117	3.645	14.4	3.640
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.998	3.521	14.8	3.504
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	59.419	63.589	6.55	68.828
Dahilde Alınan KDV	15.923	16.793	5.18	20.200
Özel Tüketim Vergisi	36.926	39.110	5.58	41.070
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	2.624	3.149	16.6	3.110
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	27.551	28.970	4.89	32.053
İthalde Alınan KDV	25.425	26.493	4.03	29.583
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.794	7.904	77.3	7.818
Harcamalar	175.304	203.501	13.8	204.988

EKONOMİK VERİLER

	2006	2005	2004	2003	2002	2001
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	575.784	486.401	428.932	356.681	275.032	176.484
GSMH (milyon/dolar)	399.673	360.876	299.475	239.235	179.898	145.693
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	6.0	7.6	9.9	5.9	7.9	-9.5
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	5.477	5.008	4.172	3.383	2.598	2.123
Üretim Endeksi	137.6	130.0	123.4	112.4	103.3	94.4
Toplam İhracat (milyon/dolar)	85.279	73.476	63.167	47.253	36.059	31.334
Toplam ithalat (milyon/dolar)	137.321	116.774	97.540	-22.087	51.584	41.399
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-52.042	-43.298	-34.373	69.340	-15.495	-10.065
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	67.4	63.0	64.8	68.1	69.9	75.7
İşsizlik Oranı (%)	9.9	10.3	10.3	10.5	10.6	8.5
Kamu Net Borç Stoku (milyon/dolar)	257.811	269.137	272.161	251.106	216.037	159.752
İç Borç Stoku (milyon YTL)	265.915	257.535	233.864	201.319	154.798	125.458
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	97.290	90.507	97.885	95.581	102.017	63.911
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyar/dolar)	245.5	247.1	235.8	202.6	148.5	123.6
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-31.460	-22.708	-15.604	-6.808	-1.789	3.390

	2008	2007		2006
(Bin YTL)	11 Ocak	4 Ocak	12 Ocak	29 Aralık
Emisyon	26.491.676	26.876.390	22.943.281	23.048.304
Para Arzı				
- M1	71.964.013,06	72.673.185	65.584.539	42.624.107
- M2	342.337.313,1	343.417.896	299.788.551	182.101.091
- M3	367.946.924	369.184.752	322.113.946	191.489.106
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	209.957.147	208.465.691	169.849.614	168.858.028
- Vadeli Tasarruf	145.553.875	144.945.762	118.725.090	116.860.397
- Vadesiz Tasarruf	13.255.222	13.152.703	10.819.991	11.889.211
- Vadeli Ticari	27.675.014	27.620.743	22.889.223	22.616.587
- Vadesiz Ticari	10.384.263	10.242.674	8.775.571	8.948.002
- Resmi Mevduat	13.088.773	12.503.809	8.639.739	8.543.831
Kredi Stoku	224.278.233	222.596.365	175.964.312	174.353.503
- Tüm Banka Kredileri	224.278.233	222.596.365	175.964.312	174.353.503
- M.B. Kredileri	0	0		0
Bank. El. Tah. ve Bono	147.981.249	148.687.240	141.232.659	140.748.782

Mevzuat Değişiklikleri

- 04 Ocak 2008** - Katma Değer Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 107)
- 05 Ocak 2008** - 2008/13055 Kamu Personelinin Maaşlarının Hesabına Esas Tutulan Katsayıların Yeniden Tespiti ve İlgili Mevzuatı Uyarınca İstihdam Edilen Sözleşmeli Personelin Ücretlerinin Artırılması, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlar İle Bazı Kararlar-
da Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 379)
- 09 Ocak 2008** - 2007/13012 Suç Gelirlerinin aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik
- 10 Ocak 2008** - Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Genel Tebliği (Sayı: 1)
- 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Sıra No: 1)
- 11 Ocak 2008** - 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Sıra No: 2)
- Gümrük Genel Tebliği Seri No:2'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Muafiyetler)
Seri No:13
- 22 Ocak 2008** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 380)
- 23 Ocak 2008** - Kayıtlı Sermaye Sistemine ilişkin Esaslar Tebliği (Seri: IV, No:38)
- 24 Ocak 2008** - 2008/13061 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (III) Sayılı Listenin (B) Cetvelinde Yer Alan Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisine İlişkin Karar
- 29 Ocak 2008** - 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Özürlü Çocukların Eğitim ve Rehabilitasyon Giderlerine İlişkin) (Sıra No: 3)
- 31 Ocak 2008** - 2008/131598 6772 Sayılı Kanun Kapsamına Giren Kurumlarda Çalışan İşçilere 2008 Yılında Yapılacak İlave Tediyelelerinin Sürelerinin Düzenlenmesi Hakkında

Vergi Takvimi

- 07.02.2008** - Ocak 2008 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 11.02.2008** - 16-31 Ocak Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 16-31 Ocak Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 14.02.2008** - Ekim- Kasım- Aralık 2007 Dönemine Ait Gelir Geçici Verginin Beyanı
- Ekim- Kasım- Aralık 2007 Dönemine Ait Kurum Geçici Verginin Beyanı
- 15.02.2008** - Ocak 2008 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 18.02.2008** - Ekim- Kasım- Aralık 2007 Dönemine Ait Gelir Geçici Verginin Ödemesi
- Ekim- Kasım- Aralık 2007 Dönemine Ait Kurum Geçici Verginin Ödemesi
- 20.02.2008** - Ocak 2008 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin EK:4 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Ocak 2008 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Ocak 2008 Dönemine Ait Alkollü İçecekler İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Ocak 2008 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Ocak 2008 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallarına İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Ocak 2008 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişler ile Futbol Müsabakalarına ait Müşterek Bahislerle İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödenmesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 25.02.2008** - Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin 2007 Yılına İlişkin Gelir Vergisi Beyanı
- Ocak 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Ocak 2008 Dönemine ait Kurumlar Vergisi Stopajının Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Ocak 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- Ocak 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- 1-15 Şubat Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 26.02.2008** - Ocak 2008 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- 1-15 Şubat Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödemesi
- 29.02.2008** - Basit Usulde Vergilendirilen Mükelleflerin Gelir Vergisi 1. Taksit Ödemesi
- Diğer Ücretlerin Gelir Vergisi 1. Taksit Ödemesi
- Ocak 2008 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- SSK (Ocak 2008) Sigorta Primlerinin Ödemesi
- Bağ-Kur Sigortalılarının Şubat 2008 Sigorta Primi Ve Sağlık Sigorta Primlerinin Ödemesi

Ocak 2008 Kronoloji

01 Ocak Lice ile Genç ilçesi kırsalında terör örgütüne ait patlayıcı yapımında kullanılan 550 kilo amonyum nitrat ele geçirildi.

02 Ocak Altının ons fiyatı 860 dolarla tüm zamanların rekorunu kırdı.

03 Ocak PKK'lı teröristler, Diyarbakır'da bomba yüklü aracı, askerleri lojmana götüren sivil plakalı servis otobüsü geçerken patlattı. 2 çocuk ile 3 sivil öldü, 30'u asker 67 kişi yaralandı.

04 Ocak Diyarbakır'daki saldırının ardından Van'da bir minibüste 55 kilo patlayıcı ile 50 el bombası ele geçirildi.

05 Ocak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne en çok başvuruya giden ülkeler içinde Rusya ve Romanya'dan sonra Türkiye üçüncü oldu.

06 Ocak Demokrat Parti Genel Başkanlığına Tansu Çiller'in desteklediği Süleyman Soylu seçildi.

07 Ocak Türkiye şiddetli soğukların etkisi altına girerken, İran Türkiye'ye verdiği doğalgazı kesti.

08 Ocak Diyarbakır'da 6 kişinin ölümüne neden olan bombalı saldırıyı düzenleyen terörist yakalandı.

09 Ocak ABD'de Demokrat Parti'den başkan adayı olan Hillary Clinton New Hampshire'de sandıktan birinci olarak çıktı.

10 Ocak 12 Alevi dedesi ortak bir açıklama yaparak AKP'nin düzenlediği Muharrem iftarına katılan Alevilerin düşkün ilan edileceğini duyurdu.

11 Ocak ABD Merkez Bankası Başkanı Ben Bernanke'nin açıklamalarıyla dolar 1.146 YTL ile 2001 yılı seviyesini görürken altın 898 dolarla rekor kırdı.

12 Ocak Ankara 6. İdare Mahkemesi, cemevlerinin ibadethane sayılması, genel bütçeden pay ayrılması ve Diyanet'te Alevi önderlerine kadro verilmesi taleplerini reddeden Başbakanlığı haklı buldu.

13 Ocak Eski Başbakan Yardımcısı Şener, ekonomik göstergelerin iyiye gitmediğini belirterek uyarılarda bulundu.

14 Ocak Başbakan Erdoğan, türban için ilk kez siyasi simge olarak takılsa bile yasaklanamayacağını ve yakında çözüleceğini söyledi.

15 Ocak ABD'li Citigroup 9.8 milyar dolarlık bankacılık tarihinin en büyük zararını açıkladı.

16 Ocak ABD ekonomisindeki bozulma sinyalleri dalga dalga dünya borsalarının değer kaybına yol açtı.

17 Ocak Yargıtay Başsavcısı Yalçınkaya, türban yasağını kaldırmaya çalışan siyasi partilerin kapatılabileceği uyarısında bulundu.

18 Ocak Danıştay türban yasağını kalkması yönündeki girişimlere tepki gösterdi. Söz konusu girişimlerin eğitim kurumları ile sınırlı kalmayacağı ve sonuçta toplumsal barışı zedeleyeceği kaygı ile izlenmektedir denildi.

19 Ocak Ölüm yıldönümünde Agos gazetesi önünde anılan Dink'in eşi Rakel Dink, cinayetin üzerinden 1 yıl geçmesine rağmen adalet adına hiçbir gelişme olmadığını söyledi.

20 Ocak Türkiye'de kredi kartı sayısının 37 milyon 335 bin adede, banka kartlarının ise 55 milyon 510 bin adete ulaştığı açıklandı.

21 Ocak ABD ekonomisinde yaşanan kriz, Avrupa ve Asya'yı vurdu. İMKB yüzde 6.4 değer kaybetti.

22 Ocak ABD dünyayı sallayan krize karşı 24 yıldır ilk defa faizleri tek seferde 0.75 puan düşürerek çare aradı.

23 Ocak 49 yıl aradan sonra Türkiye'ye resmi ziyaret yapan ilk Yunan Başbakanı Kostas Karamanlis, Başbakan Erdoğan tarafından Ankara'da resmi törenle karşılandı.

24 Ocak Gaziantep'te El Kaideye yönelik operasyonda 1 polis şehit oldu, 4 terörist öldürüldü.

25 Ocak Ergenekon örgütü soruşturmasında emekli binbaşı Zekeriya Öztürk ve eski uzman çavuş Muhammet Yüce'nin de aralarında bulunduğu 5 kişi tutuklandı.

26 Ocak Ergenekon operasyonunda gözaltına alınan emekli tuğgeneral Veli Küçük, 7 arkadaşıyla halkı isyana tahrikten tutuklanıp cezaevine konuldu.

27 Ocak Pamukkale Ekspresi Kütahya'da conta başının donması sonucu devrildi. Tren şefi ile 8 yolcu yaşamını yitirdi, 30 yolcu yaralandı.

28 Ocak AKP ve MHP türban serbestisi için Anayasa'nın 10 ve 42, YÖK Yasası'nın da ek 17. maddesini değiştirme kararı aldı.

29 Ocak AKP ve MHP türban serbestisi getirecek olan yasa tasarısını 348 imza ile TBMM'ne sundu.

30 Ocak ABD Merkez Bankası faizleri 0.5 puan indirerek yüzde 3 düzeyine çekti.

31 Ocak İstanbul'da ruhsatsız işyerindeki patlamada 20 kişi yaşamını yitirdi, 116 kişi yaralandı.